

198

1996

192207 [M. S. J.]

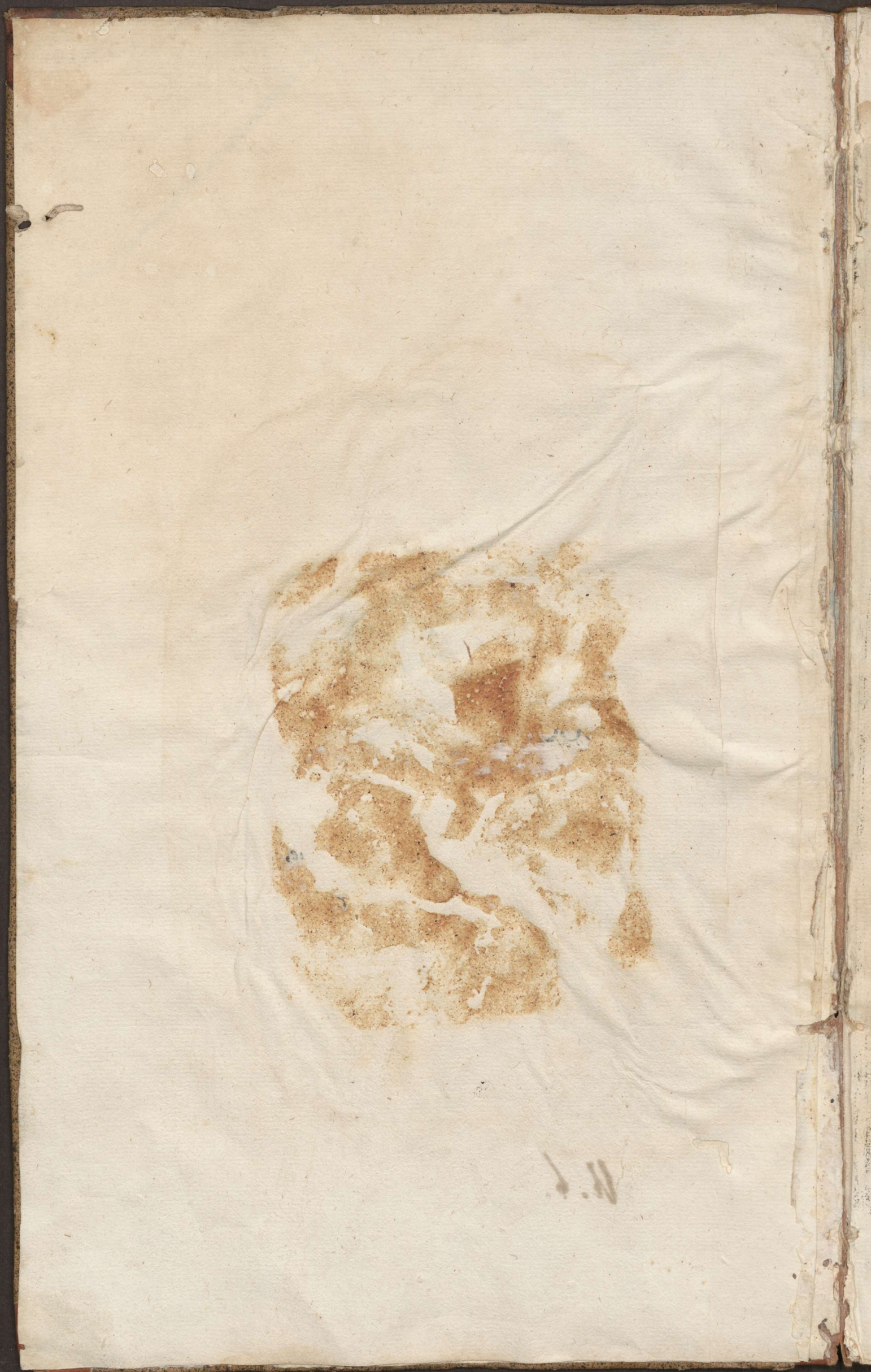

Ex-Libris
PODHORCE

AGRY, GRT

817

U. 6.

EQUES HONOR

In publico

AD SUAM PRÆFECTURAM
I N G R E S S V,

ILLVSTRISSIMI & MAGNIFICI DOMINI,

D. ALEXANDRI

COMITIS in PIESKOWASKALA,

WIELOPOLSKI,

PRÆFECTI OPOCZNENSIS,
T R I U M P H A N S.

& dum

inter festas acclamationes, & solennes applausus,
splendidissimo apparatu, & publicæ lætitiæ voto

Opoczna exciperetur,

A

M. MARTINO WALESZYNSKI,

*Philosophia Doctore, Collega Majore, Regio Professore, Ecclesiarum
Collegiatarum, S. MICHAELIS in Arce Crac. Custod. S. ANNÆ Ca-
nonico, in Pobiedr Curato, interea in Universitate Cracoviensi*

Philosophica Facultatis Decano,

Officiosissimo Cultu

D E L I N E A T U S.

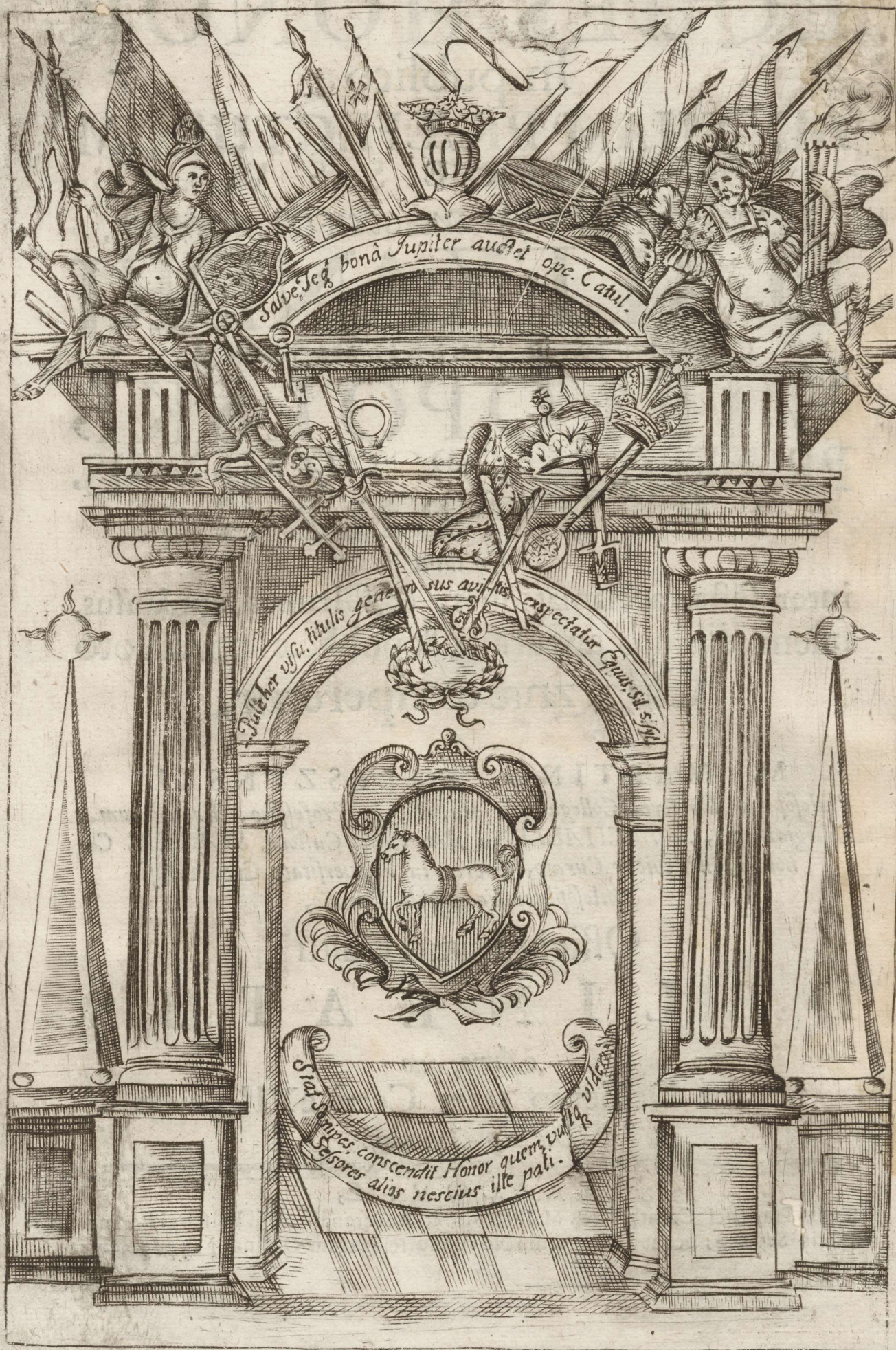
Anno, quo

Mæror DeCepto teter Certè exIlt orbe.

Die 25. Januarij.

CRACOVIAE,

Typis Francisci Cezary, S. R. M. Illustriss. & Reverendiss. Dñi Episcopi Cracov.
Ducis Severiæ; necnon Scholarum Novoduorscianarum Ordinarij Typographi.

ILLUSTRISSE PRÆFECTE.

Tuam, & Majorum Tuorū
amplitudinem, exigua pagi-
nā coarctari, ac inculti styli
colore, in publico pingi, non indigna-
re. Sacra Homeri Ilias, semideorum
nominibus turgens, etiam in nucis
putamine Ilias est; parva Cleopa-
træ gemma Ægyptum in se claudit;
& Dij sub ignobilibus formis olim
latere non erubuerunt. Magnitudi-
nem decorum Tuorum emensuris,
ingentibus passibus opus esse novi,
) (2) (exiguus

exiguistamenutar; nè meus pumilio
animus, vastâ saltans decempedâ, se-
ipsum excedat. Illicis Honorem, ut in
Tuo ingressu triūphet; moves omni-
um linguas, ut Te loquantur; parce
quòd & mea balbutiat: nôsti enim
tibijs illos canere, qui tubis non pos-
sunt; & gratas Numinibus violas, ab
eis, quibus non suppetit hecatombe.
Ingredieris cunctis plaudentibus, Tuæ
Jurisdictionis Augustale; unde me-
mineris triumphanti Octavio Augu-
sto gratiorem fuisse inconditam cro-
citantis corvi salutationem, quàm fa-
cundam Oratorum elegantiam. Ver-
ba non metire; animum dicentis per-
pende, qui veritati innixus, cæteros
colores non adhibet, ut solum candore
rem explicet. Quod si feceris, preti-
um dabis, ut opus ex se humile, ex
Te fiat magnificum.

EQUES HONOR TRIUMPHANS.

INter tot malorum myriades, post elu-
sa vota & consumptas spes; labentibus
in deteriora horis, decurrentibus ad
marginem fatorum momentis, ruen-
tibus undiq; velut agmine facto, discri-
minibus; dexter oculis omnium ades, qui mentibus
pridem adfueras, & beatioris seculi spem jam prope
extinctam sulcitas, cum inter publicos plausus & gau-
dia, destinatum honoris gradum, ex quo altiora, Te
præstolâtia patebunt, cōscēdis ILLUSTRISSE DOMINE.
Quidni felix adsis, & sidera Tecum dextra feras? qui
Tuâ indole propè divinâ, Cælum humano generi
A propi-

propitium esse ostendis, cum Te talem alto de sanguine, semper salutaria publicis rebus volvente, dederit. Non sollicitamus Deum Cyrrhea secreta moventem, non extorū fibras lustramus, non Tripodem ambagibus & mendacijs ferventem scrutamur, de Te augurando; Tu ipse sufficis, ex quo omina cælo placencia, cunctis fausta sumamus. Ille Tuus vastus, magnorum capax, non de Promethei igne, sed de foco Abyssi luminum scintillans, quō ad immortales ausus incalescis, purus & illimis animus ingentia promittit, & jam Te maximum monstrat; virtus nubem modestiæ, quā Te regis, perrumpens, optimum. Hinc intuere, quos comites habes, majorum Gentium Proceres, effusæ turbæ examina cerne, omnium oculos, ora, vultus in Te converfos, & magnitudine Tuā attonitos deprehendes. Rumpe, si per naturam licet, cordium repagula, scrutare recessus, nil nisi gaudia, plausus, festivos quosdam motus & tripudia; Teq; ipsum, quem amoris penicillus, candoris sinceri, nullo fūco incrustati lineis ductum depinxit, tanquam in speculo aut illimibus undis videbis; majoraq; omnia intus latere, quā lingua interpres explicare potest, invenies. Notus omnibus occurris, nisi quod clarior, quā Te fama præcedens, cuius artem excedis, pingere poterat, oculos cum traxeris, corda in triumphum ducas, Tecumq; feras in destinatum muneri Tuo locum, qui cæteros exornat, à Te decus sortitur. Honorem ipsum dicerem victum, nisi Tibi devinctus triumphet; qui ingentium dotum Tuarum vestitus ornamentis, eò splendidior, quō candido Pegaso Tuo vectus, magnificentior in publicum prodit, gaudetq; Eques videri,
brevis

brevi in sublimiora subsellia, Te securo tramite, utpote Majorum Tuorum vestigijs trito deducturus. Rara hæc, Tua tamen propria laus est, quæ sicut olim summis Heroibus Deorum mensæ accumbere meritis data, utraq; solis cubilia replebat, ita nunc non in solam popularem auram sese effundit, sed devota Musis & Phœbo pectora pulsat, ut ora resolvat. Hæc sola in hoc publico plausu se torquent, & post exploratam linguæ alibi disertæ vim, tenuitatem fatentur, timentq; nè sermonis audaciâ, & ingenij culpâ virtutes Tuas si ornare vellent, corrumpant, ac inani conatu nomen ex se illustre & pene adoratum temerent. Auream ætatem, quæ & virtuti honor, & sceleri timor erat, Te meruisse si quis dixerit; Tuæ indoli, spiritu è cœlo traduci animatæ injuriam moliretur; cùm inter illas beati seculi animas, ad regulas morum, concinnè efformatas, materiam non haberes, in qua Tuam virtutem, ut cæteris præemineret, exerceres. Stante vagientis adhuc mundi innocentia, quæ recenter tracto cœlitus igne eousq; excocta, ut ad magna facinora subito & sponte arderet, non erat arduum inter optimos esse bonum; at capulari ejus senio in rogum & fumum vergente, quò scelus est, esse bonum, & ad pœnam sufficit innocentia, inter malos evadere in optimum; summum ex invia difficultate encomium. Quid igitur? Arcus, colossos, pyramides, statuas, septizonia Tibi erigenda decerneret? at hæc fluxa edaci tempori in escam exposita, ad mendacem famam adulantis vetustatis crepundia, & incrustata superbæ mentis simulacra, plerumq; ejectamentis hominum, tetrìs in purpura monstris, coronatis sceleribus, ut

licentiùs peccarent, data. Sideribus nomen inferendum statueret? ubi, etiam adulteris & parricidis, feris est locus. Fastis perennaturæ memoriæ inferendū censeret? jam ætate Tuâ major cogitationem Oratorum prætergressus, utramq; paginam famâ implevisti. Quid tandem? altiùs evasisti, quàm penna sepiâ gravis ferri, aut verborum, si adsit, pondus erumpere valeat. Quò magis Te omnes ad stuporem loquuntur, acriùs ingenia torques, blandè incusantium naturam, plùs Tibi tribuisse ornamentorum, quàm illis virium, ut eadem enarrent; virtutem mirantium, majora in Te patrare miracula, quàm dici possint. Quidquid sit: esse non poterit, quin pedisequos laudatores, si non ad numerum, saltem ad omnimodam reverentiam locuturos habeas, qui turbæ inserti conscientiam suam exonerent, Te eis vim dignè laudandi eripuisse, clamitando. Effugis more modestis solito, vitantibus artificis oculos, nè vultum penicillo in tabulas transferat, cæterorum in Tui delineationem anhelantium ausus, meum non poteris; cui à primo ungue nota Tua. indoles & æstimata, etiam Tui absentis ideam dabit. Umbras à concolore ingenio ductas, quæ picturis non obsunt, nec soli, cùm ejus cursum lineis pingunt, Tu ex more comitatis non dampnabis, ego nè imperfecto artificio malè Te dignoscendum proponam, ut imaginibus imperitâ manu efformatis est opus, adijciam, Te WIELOPOLSCIVM esse: sic, quis, qualis, & quantus sis; curq; Eques Honor in Tuo ingressu triumphet, patebit.

Honor virtutis præmium, emensi per avia & abrupta discriminum, laboris formosa merces, mentis honestæ

honestæ ad generosos ausus pulcherrimum incita-
mentum; natæ ad magna indolis lucidissima fax adeo
hominum accendit desideria, ut nemo sit, qui velle
recuset os populi meruisse, illucq; fatuorum ignium
instar ferri, quô distenta ventô gloriæ cupido trahit.
O curas hominum! ô quantum est in rebus inane!
Multi sub ementito virtutis colore iridis more cæ-
lestibus sese inferunt circulis, ut ab ignaris saltem,
& non dempto cortice res æstimantibus, sui admi-
rationem extorqueant; plura ausuri, ni interim re-
petente suum vaporem terrâ, in stillicidia, pæniten-
tis non sponte fastûs, dum unde eruperat, redire
cogitur, indicia, resolvantur. Gomorrhea hæc
poma, cerussatâ venustate, vulgi, vera ab inanibus non
discernentis, avidos oculos ludunt, donec experien-
tium manibus pressâ in cineres evanescant. At homi-
isti mulcente popularis auræ flabello ex suis angulis
moti, innatæ levitatis adjutorio in sublime pro-
rumpunt, ut ad solem volitent, aut nubibus immixti,
fulgura fiant. Portenta hæc, cuncta susq; deq; per-
vertunt, nil intactum relinquunt, modò cæterorum
ruinis altius emineant; ut Marius ab aratro Consul,
aut Macrinus ex mulione Cæsar, quibus profuerat
in suo obscuro latuisse, nè qui, & quales fuerint, po-
steritas nôsset. Infelix honor, cum à talibus rapi-
tur, & cum ingenti dehonestamento captivus in
triumphum ducitur, detestans atrox opus & crimen,
fortunæ ipsi erubescendum, quæ malesana pullos
suos provocat, ut locum temerent virtuti debitum:
inde beatus triumphat, cum virtus sibi & suo juri
reddita, commune orbi vitium, ignorantiam recti,
& invidiam supergressa, munera ex merito dispen-
sat,

fat, æquo jure dividens præmium, aut pænam, nè
& sceleri timor, & spes desit probitati. Quidni ho-
nor in Tuo ingressu *ILLUSTRISSE PRÆFECTE*,
jubilet, gestiat, plaudat, exultet? quem cum devin-
xeris, viceris, dicere debueram, facis, ut triumphet.
Triumphaverit quondam, cum Socratem decretò
Apollinis supra genus humanum evexit; at ex ob-
stetrice natum: plausit cum Servium judiciò Nu-
minum & Romani populi consensu, ad Regale soli-
um deduxit; at qua origine fuerit, vel ipso ethymo
nominis explicante novimus. Te ex utroq; parem,
hoc est virtute, quæ sola ipsis profuerat, & sangui-
ne, quò illi erubuerant, summum nactus, non pede-
ster, sed generosissimo Sonipede vectus, plaudentibus
cunctis, amore & votis omnium comitantibus, cen-
set pulchrum videri, & dicier: hic est. Nempe ex
utriusq; Parentis Domo, Te prodijisse omnes novi-
mus, in qua, si iterum in terris Dij possent nasci, vel-
lent; & quæ plures Patriæ Patres, libertatis sangui-
ne partæ Defensores dedit, quàm olim Pastoritia
Lavinij Cohors, in sublime ad stuporem evecta gre-
ges paverat. Divum Genus & Principem Gentis
nostræ Domum Tuam dum commemoro, virtuti,
quæ ei inquilina, non officio: idem enim est, sic Te
natum innuisse, ac si genuinam virtutis prolem di-
xerim. Pulchrum est, si Terentius Varro eadem
manu Fasces & Secures, plaudente Româ & appro-
bante, dextrè gerit, quâ olim asciam in macellaria
Patris taberna scitè gesserat: si Tarquinius Priscus
eadem constantiâ & animo res Romanas supra Acro-
corinthum effert, quò priùs tædium, & ereptum
Patriæ desiderium, Corinthò exul tulerat; at si Æmi-
lij,

lij, si Fabij, si Marcelli, Patriam, cum qua in utraq;
fortuna simul crevêre, decoribus augment, augustum.
Claritudo generis, res sanè præcella; in qua virtus
si fulget, pretium majus sortitur, ut gemma in auro;
clariùs cernitur honor ad accensas Majorum Ceras,
quàm in obscuro positus; & purpura nobilior mul-
tories ostro tincta, quàm cujus lana recentem bibit
colorem. Non diffiteor Natalium splendorem mi-
nui, si in umbras desinit, & foris titulum inanem
pingit, qui intus latentia malè explicat. Turpe, si
qui per Fasces numerant Avos, & pro dote trium-
phos, genus ab Inacho jactant, exesas senio & carie
statuas, fumosas imagines, dimidios stantes in curri-
bus Æmilianos, aut fractis jam seculorum injuriâ cru-
ribus Curios digitò monstrant; ipsi Thrasones & Nat-
tæ bacchanalia vivunt, satis se egisse rati, cùm la-
bores suorum longâ serie deductos ostendent. Quid
ad Paridem? quòd Priamus aut Hector amore Patriæ
flagraverint, si illicitis ignibus ardet, ut Troja in fa-
villas & cineres redigatur. Quid ad Scipionem?
quòd Africani sudore, sanguine, & pulvere obsiti, gen-
tes bello asperas, successibus feroces, victorijs inso-
lentes fregerunt, vicerunt, everterunt, si ob dege-
nerem animum, annulum cum gemma Patris in
Prætura detractum amittit. At si ex love Martes non-
nisi generantur aut Apollines, si ductus ab Ænea
sanguis virtutem secum vehens in Iulios desinit; quò
vetustior, eò venustior, cùm splendorem auget, ocu-
lis & animis gratissimum, horrorem quendam vene-
rabilem incutit, dignitatem honori addit, efficitq;
ut triumphet.

Multis originem suam tegere placet, sufficere ra-

tis, in quam excreverunt, amplitudinem; Nili adin-
star, qui cum vasto alveo decurrit, fontem occultat,
vel ad Paradisum, quô Divini quidpiam adstruat,
refert. Tales in sui Honoris templo cætera simu-
lacro videnda exponunt; primum illud originis ido-
lum in ipsis adytis servant, fide non oculis colendum,
nè patentis gloria minuatur, aut fiat contemptus.
Tui Generis *MAGNE PRÆFECTE* origo omnem
crisim supergressa, & sui secura, cunctis paret non mi-
nùs veneranda, quàm timenda, nè splendore obru-
at perscrutantes. Certè hujus claritudinem mihi
investiganti lux quædam oculos everberat, mentem
percellit, sole ipso præstantior; cum hic antequam
se totum explicet, auroram præmittit; illa statim
in ortu suo magna, meridiem gloriæ in Polonia fe-
cit, priùsquam Polona diceretur. Nempe Lechus
STARZARVM ASCIA usus, Sarmaticam bar-
bariem præcidit, ut in augustam speciem, Poloniam
efformaret: quæ quidquid magnificum, quidquid ad
prodigia seculorum, vastâ mole evectum habet, utriq;
ex æquo debet. Hæc Imperij hujus, & aurei ævi
Architecta, postquam cuncta ad stuporem, & ingen-
tem Patriæ gloriam perfecit, sibi inter duodecim
Principes Palatinos sedem primam exstruxit mansu-
ram semper in Senatu, unde hætenus non excessit.
Hujus admirandus splendor per magnos Comites in
Panigrodz, Luknia, Danaborz, Pregonia, ad *STA-
RZYKONIOS* cum virtutum incremento dedu-
ctus, gloriam auxit non divisit, fecitq; ut tantorum
decorum pondus, & tot triumphorum pompa, quam
Fratres malè concordēs ferre non poterant, Sonipe-
de veherentur. Equorum præfagia ac monitus,
Germa.

Germanorum vetustati experiri olim placuerat, qui candidi in lucis enutriti, varietate hinnitûs, aut eventum malè faustum minari, aut votis respondentem polliceri credebantur. Nulli auspicio major fides, aut reverentia erat, cùm & Sacrorum Præsides se Deorum ministros, illos secretorum cæli conscios, faterentur. Misera hominum conditio, sic Numina quærens! quæ quantum olim superstitione peccaverat, tantum fidei STARZYKONIORVM Pegasus dedit; ut, quotquot ab eo processere, omnes aut oracula fundere, aut digna cælo gerere, meritò fateamur. Equus Cæsaris Iulij, humanis prope pedibus in digitos discriminatis, ei futuri Imperij augurium erat; quid, si ipsi caput tale obtigisset? Quanta illusio! ut malis artibus quæsitâ potentia, fictâ religione firmaretur. Absint auguria, quæ ambagibus involuta, expectantium animos suspendunt, & desideria spe inani nutriunt, ut turpiùs fallant; vel, si casu ad placitum præstolantium respondent, adulatione ad Veritatem torquentur. Non his ludicris eminentiam STARZYKONIORVM metimur, effectu ipso veneramur: non promittimus, quæ jam orbis vidit, & pene adoravit: fatemur nullum esse, qui illorum Sonipede vectus, non Imperio dignus esset, si virtuti honor daretur. Hic non tulit unquam, nisi pugnantes pro sua Troja Rhesos, & candore insignis, solos consuevit bajulare Palantes. Procul hinc Nattæ: generosus est, ignavos fessores non patitur, nec minùs frænos, ut scias esse liberum. Taceo Navogios Castellanos, Ottones Palatinos Cracovienses & Sandomirienses; quorum merita, cùm præmia, quæ Patria dare potest, superârunt;

C

Impe-

Imperatores Romanos devinxerunt, ut Comitum Imperij titulo ornarentur. Cæteros, secula fatigare nolens, nomina excerpando, prætereo, nè vel solo eorum numero, meritis & honoribus, quibus claru-
ère, exceptis, texere ampla volumina videar: STA-
RZYKONIOS dixisse, fatis est ad gloriam, SZA-
FRANECIOS innuisse, fatis ad pompam.

ZEGOTA ex Germania redux, quam famâ, & in-
gentibus suis per arma meritis repletâ in cognomen induere, diciq; Germanicus poterat, à Fratribus Germanus esse negatur; qui nè fortunam divide-
rent, à Fratre se disjungere, alienum meritò dicen-
tes, cum degeneres idem virtutis genus non habe-
rent. Quid ad hæc Heros magnanimus? Asciam, rejecit avitam, quæ se iniquè feriebat; Sonipe-
dem pro Gentilitio decore sumpsit, quo usus, im-
mortalem gloriam apud externos acquisiverat; volu-
itq; ZAPRZANIEC appellari, nè avarâ suorum ignaviâ notaretur: suæ sibi fortunæ faber etiam absq;
Bipenni, tantum excelluit, ut Nobilitatis Princeps,
quia Cracoviensis Succamerarius esse meruerit. Di-
ceres hunc non divinâ Palladis arte, sed odio Fra-
trum Asciam impellente, Equum fabricatum,
nisi virtuti artificium deberetur: ex quo plures pro-
dierunt defensores Patriæ, quam olim Trojam va-
staverant. PETRVS & IOANNES jam corru-
pto in majus vocabulo SZAFRANECII; ille Pa-
rens, hic Filius, Castellani Sandecenses, quid sit in
honore esse, apprime monstrârunt, docueruntq; non
frustra Purpuras rubescere, quas curæ exagitant, ut
ad igneum colorem accendant. Vastus & strenuus
pro communi bono animus PETRI SZAFRA-
NIEC,

NIEC, Subdapiferi Cracoviensis, meritis cum amore LVDOVICI certando, victor evasit; & cum plura sibi deberi, quam acceperit, nosset, infra se posuit; Comitibus titulo major, quem in donata Pieskowaska postea posteris per Filios reliquit. Horum primus IOANNES in Pieskowaska Comes, Cancellarius Regni, dum Aquilae Polonae ministerio in Primatiale Nidum portaretur, in sacram Vladislaviensis Purpure Sedem ultro deflexit, ut modestius innocentiam, quam Annulo, ne temeraretur, signaverat, Magnus Antistes, Prælatorum norma & amussis, explicaret. Alter Paterni nominis & virtutis hæres, Palatinus Cracoviensis, Podoliæ Gubernator, contra Cruciferos Supremus Exercituum Dux, solâ Regis Majestate minor, scitè Falces, ne in obliquum deflecterent, tenuit eadem manu, quâ ferrum in fœdifragos strinxit; ubiq; magnus, vincere magis, quam necare doctus, nisi sponte pertinacia perire voluisset. Sex alij SZAFRANECH, PETRI nomine insigniti; duo Castellani, alter Visliciensis, alter Becensis, reliqui cum adjecto Navogio, omnes à Petra Comites, Succamerarij Cracovienses non fragile jecerunt fundamentum, ut perennaturæ gloriæ conderent molem; cui fastigium adjecit STANISLAVS Palatinus Sandomiriensis, ut tota per ANDREAM Capitaneum Leloviensem, Moschorum, flagellum; & cæteros præclarè gestis magis, quam nominibus notos Heroas, Magnis WIELOPOLSCIS, ejusdem originis & sanguinis jure, in hæreditatem traderetur. Hos cum nomino; fidem Superum! quam dulcis animum occupat horror! ubi tanta Virtutum Nomina, an Numina cogitanti mi.

hi occurrunt, quæ intelligi possunt non dici, sublimitatem ingeniorum supergressa, & in Honoris templo locata, majestatem quandam explicant, ut à longè reverentiæ admoneant. Genuinus hic SZAFRANECIOR VM Sanguis, angustis claudi repagulis cùm nequiret, per ampla camporum Poloniæ, cum qua simul à cunabulis crevit, diffusus in Wielopole incidit, ut pro SZAFRANECIO, WIELOPOLSCIVS diceretur. Discite posteri, magnæ virtuti magna deberi nomina; quæ in SZAFRANECIIS exuberans, nè communi vocabulo Polona tantùm vocaretur, ab amplitudine Lechici Campi, quo tamen capi nequit, WIELOPOLSCIA dici voluit. Torquatos à torque, à delicijs crinium Cincinatos, Scipiones, ab everfa Carthagine Africanos, ut cæteros taceam, appellaverit Roma; SZAFRANECIOS à defensa toties, decorata semper, meritorum magnitudine, Polonia, veneramur WIELOPOLSCIOS. Ignoscite Magni Heròes: vestra jam inter Divos Nomina non recenseo; nè exiguâ paginâ Vos coarctare, & imperitiò artificiiò depingendo, temerare videar: parata & recenti seculo nota exemplaria monstro; ut vel sic magnitudinis Vestræ mensura appareat, quòd haberi nequit, in immensum evecta.

GASPAR Comes in Pieskowaska WIELOPOLSKI, Martis & Aстреæ de se certantium, litem ita pulchrè composuit; ut utriusq; esset: qui gloriose cùm in castris pene infenuisset, innocentiam justitiæ in Castro Vavellano Iudex defendit, & nè iterum astra repeteret, detinuit; tandem toties repetitiò in Domo sua titulò, Succamerarius Cracoviensis, recti

recti nunquam excessit limites, at Regni pulcherri-
mè; quod ubi famâ replevit, extera in sui admirati-
onem traxit; omnibus æquus, amabilis, suæ nonnisi
virtuti visus est injurius, quam cum usq; ad invidi-
am excoluerit, altiore honore coronari non permi-
sit, mereri non habere præmia contentus. Ita est:
levia facilè in altum tolluntur, gravia non item: la-
bore opus est, ut ea à suo centro dimoveas; quid ut
e leves? Cymba levis onerariam præcurrit, & inani
acta vento, citiùs portum tenet, agilitate tantum
commendabilis, nullis mercibus onusta, quibus ex-
pectantium in littore desideria exfatiet. Serò & su-
spensis passibus merita, suo pondere præpedita in
sublime gradiuntur, prævolantium turbam non
aspiciunt, sed metam, maluntq; tardius oriri ut soles,
quàm citiùs ut auroræ, etiam in obscuro ex seipsis
splendida. Sanè quò altiùs surgit oratio, eò demissi-
ùs cadit, ut Nomen WIELOPOLSCIANVM
adoret; celsiùs tamen assurgere nequit, quàm sic ca-
dendo: vires exerit, quid valeat probat, luctatur, se-
ipsam vincit, verba verbis substituit, ut conceptum
mentis explicet aptiùs; deniq; sibi ipsi irata fateri
cogitur, plùs se velle quàm posse.

IOANNES Comes in Pieskowaskala WIELO-
POLSKI occurrit, in quem virtus totam se infude-
rat; ringente fortunâ, quam contempserat, cum ni-
hil ei debuerit; qui proprijs meritis, & velut adactò
Pegaso, eò evasit, quò solet stupor, non cæterorum
imitatio. Alta pax, felix ævum Sceptro VLADI-
SLAI IV. se submiserat, porta lani aranearum telis
obsita stridere desierat, fervente Cereris cultu læti-
tia agris redierat, ad invidiam Gentium circum-

D

quaq;

quaq; fumantium, Gradivo incendia miscente Nul-
lus nobis Annibal expugnabat Saguntum, aut ad
portas epulabatur, detractis annulis superbus, nul-
lus Cæsar transire Rubiconem parabat, nullus Spar-
thacus servos ad pileum vocare ausus; nullus armo-
rum fragor erat, nullus tubarum clangor, nisi ad pom-
pam, nullus sagi usus; magnificentia togæ & splen-
dor publicus, geniales dies, Vitelliani mensuram,
apparatus, & Ganimedis pocula inter cōcentus ubiq;
Tam dulce blandæ pacis conticinium sopiverat cen-
troclos etiam Argos, nil sibi & Patriæ timentes, et-
si proximus arderet Vcalegon, ignaros, procellas &
turbines atrociùs furere ex sudo prorumpentes.
Rarus qui cælo nimium non crederet sereno, & præ-
sentibus latis futura non metiretur; plures sana,
consilia, timidorum partum censes, saginabantur,
obliti placere in vulnus cervices maximas, & non
prævisa jacula ferire magis. Inter paucos, fortunæ
munera blandæ insidias non dona ratos, selectissi-
mus WIELOPOLSCIVS suam longis per publi-
ca negotia experimentis exercitatam indolem, dan-
dis oraculis natam, ad mentem Patriæ explicare so-
litus, cordatum pectus in adversa & subitos casus
munivit. Ebrium illud & petulans servum pecus,
triumphata potiùs, quàm victa bellua, tundentes ac
mulcentes manus æquè mordere solita, toties no-
stro, toties suo cruenta sanguine, præcisis & præu-
stis cervicibus, in perniciem nostram è Cosacis
mappalibus repullulans terruit cæteros, non WIE-
LOPOLSCIVM, qui non oppressam fuisse primo
in impetu, cùm indoluerit, reassumendum ausum,
in rebellem suavit, ante discrimen feroces, in periculo
pavidos,

pavidos, ipse audax omnia perpeti, animando, tantumq; effecit, quantum solent cordata pectora Heroum, quos verus Patriæ urit amor. Nondum finis unius mali, & jam gradus alterius erat; cum non sola rudis parendi, inimicaq; Dominis tellus, sed & mare ab Aquilone in perniciem nostrâ intumuerat minax. Gens pacis impatiens, studijs asperrima belli, priscâ origine, & gloriâ ex ruinis Gentium collectâ ferox, olim spoliati orbis prædam à Romanis repetere aucta: Sueones, Gotti, Vandali, Finni Lappijq; & Rex Regno novus, ætate fervidus, sui impotens, imperium orbis vasto animo per improba vota complexus inopinâ belli inundatione nos pene obruerat: Hunni, Pannonæ, Transylvani, provocati cladibus nostris, facti per nefas agmine graves, totâ mole sese intulerant, vix sub tanto armorum pondere spirantem Poloniam, oppressuri. Iactam esse aleam, & ad radices positam securim, datis post terga fortunæ manibus, etiam cordati & mares animi arbitrabantur, non Comes WIELOPOLSCIVS; restitutæ & provectæ in meliora spei, magna pars & instrumentum, cum tempestatis tantæ procellis obicem, deducto in suppetias Germano milite, posuerit. Iam Castellanus Woynicësis apud LEOPOLDVM I. Legatus sic egit, ut constaret, vigorem mentis, & fortitudinem Polonorum cessisse fatis urgentibus, sed restare totam; domitam ut pareret, nondum tamen ut ferviret; dignumq; Augusto ostendit, ut fortibus adesset. Adfuit, maiestate oris, & æquitate causæ victus, antequam nobis vicisset, ut WIELOPOLSCIO cederet triumphus. Tandem Palatinus Craaoviensis, zelosissimus pro Domo DEI Ora-

rator inimicam ei luem è visceribus Regni, quæ viscera in Auctore suo Ario amiserat, eijciendam persuasit, ut perfectam felicitatem Patriæ Verbo unico, quod DEVS semel in æternitate est locutus, concluderet. Purpuratus hic Heros omnia magna cum meritis superavit, se ipsum infra se posuit, mente in imum demissâ; fato Patriæ ereptus, lachrymas omnibus elicuit, elogijs silentium indixit; maximum, laudis incrementum ratus, coram Numine imminui. In vestibulo basilicæ, quam Conditori suo sacraverat, recubuit, solo peccatoris titulo contentus, qui virtutum exemplar fuerat. Cuncta hæc, quibus orbi illuxit, decora reticere voluit, quasi jam non sua existimans, quæ in Filio IOANNE Comite in Zywiec & Pieskowaska repofuit. Unica hæc felicitis Parentis Proles, tantæ capacitatis fuit, ut totam ejus magnitudinem comprehendere suffecerit. Frustra Patrem inter felices umbras quæfivisses; sanctiore metempsychoseos argumento in Filio hærentem advertisses, pretium ejus ex tali Vnione, si pretium dari potest inæstimabilibus, desumendo. Vastus tanti Filij genius, quidquid arcano omnis ævi apud eruditos tegitur, quidquid apud cultiores Gentes eximiè sapit, complexus; ingentibus curis par, quocunq; se verterat, semper exquisitam bibliothecam secum portabat, quia eruditum solidè caput. Personata hæc Intelligentia, agitandis & expendendis magnarum rerum momentis seriò intentæ, hominem excessisse, & in factorum arbitria se insinuasse visa, nihil unquam gessit, nisi pretiosum, nihil est locuta, nisi gemmas æternitatis annulo inserendas. Vir consilio magnus, ingenio sublimis,
edecumatus

edecumatus prudentiâ, iudicio profundus, animo
adversis vinci, prosperis efferri insolito, generosus;
ut præcellentium dotum, & virtutum universale sub-
jectum diceretur. Favore Numinum in hæc tem-
pora Patriæ datus, quæ difficillima, undiq; ruenti-
bus malis aspera, discordijs Civium agitata, ausumi-
litiae obsequium aspernatae infestata, diffidentijs in-
ter Majestatem & Libertatem impedita, Conso &
Marte, ut medelam ferrent, indigebant. Tollenda
erat difficultas, adversis remedia danda, hiatui ani-
morum cõalitiõ faciendâ, insolentia militum sedan-
da, Regis & Civis liberi titulus explicandus: sustulit,
dedit, fecit, sedavit, explicuit. Quanta prodigia!
difficultatem facilitavit activitate, adversis obicem
posuit prudentiâ, divisos animos conjunxit amo-
re in Patriam suaviter insinuato, recalcitrantem mi-
litiam cõercuit frænis aureis, ex proprio ærario de-
promptis, Regis & Civis differentiam reverenter
explicuit libertate; omnibus unus satisfecit. O cor-
pus indefatigabile! ô anima sublimis, aris & pulvi-
naribus digna! Post peracta minorum subselliorum
gloriosè Officia, Supremus Cancellarius Regni,
omnium opinione, nullis in hoc suis sermonibus,
sed quia par visus erat, credebatur, antequam esset;
unde patuit, non semper famam errare, aliquando &
eligere, cùm factus fuerit, ut tanta merita, Sigillo ma-
gno consignarentur, quô eorum, posteritati major
fides haberetur, aliàs non credituræ difficilibus nar-
ratu ob stuporem. Manifestum WIELOPOL-
SIANÆ magnitudinis & felicitatis, si antiquis
augurijs credimus, indicium, cùm in IOANNIS
manu Aquila Sarmatici Iovis ministra confedit.

E

Quantus

Quantus esse debeat cui ejusmodi depositum creditur! Ephestione opus est, ut Alexandri secreta noscat; Cyneâ, ut cum Pyrrho, vel pro Pyrrho etiam in Senatu Romano loquatur, nè Majestas & loci insolentia os aureum alibi disertum confundat. Munus hoc centoculos Argos requirit, ut hinc, inde, cominus, eminus, interiùs, exteriùs, vigiles perspiciant, prospiciant, nè Patriæ Navis, quæ plusquam unius Cæsaris fortunam vehit, inter tot fluctus, tempestatesq; sonoras in brevia & syrtes incidat, aut scopulis allisa, cum pretioso onere, quod tantis Polonia manus contexuit annis, naufragium patiatur. Luctandum hîc est cum fortuna, occurrendum ejus moliminibus, quid serus vehet vesper, in aurora prævidendum, penetranda fatorum secreta, ut sic præscita mitescant, aut alibi iram ponant, aut minùs feriant. Divina sunt hæc, IOANNI tamen ubiq; magno, inter Polonos tunc maximo revelata. Verior hic Apollo Tripodem secum tulit semper; quia seipsum, nè perplexis solvendis Delphos petere cogeretur. Magnus Regni Minister, sui Dominus, Iovem Polonum nunquam adorare oblitus, at tonantem, aut retrogradum nunquam; memor se esse quidem Mercurium, attamen de numero Deorum, reverentiam Majestatis à deformi obsequio distinguendo: hinc libertati honor; tanto Ministro apud Concives pretium, apud Regnantes æstimatio. Ad Regem; & si antonomasia emphatica videtur, addo: Christianissimum extraordinarius Legatus, inter Lilia rosas locutus, ut sic non solùm videretur, sed esset Hortensius. Vnde eodem charactere insignis ad Gentem togatam, Adriæ Dominam, intuitu libertatis

tatis, Poloniae cognatam, stuporem secum induxit; nihilq; non gratiosum IOANNES pro III. IOANNE, & Patria effatus. Húngariae, olim per CHRISTIANAM KOMOROVIAM, Comitum de Liptow & Orawa, à ZOARDO Grati Regis Hungarorum Electi Nepote descendentium Filiam, diducto ad Principes CARAFFAS per PAVLVM IV. Pontificem Maximũ, & ad FRANCISCVM DONATVM Venetorum Ducem, sanguine purpuratam; Poloniae, per MARIAM ANNAM Marchionissã de Arquian, MARIAE LVDOVICAE Augustae Nostrae germanam, Consortes, Regum Affinis; Filiarũ Principibus Poloniae, IACOBO, ALEXANDRO, CONSTANTINO, & MARIAE TERESIAE, MAXIMILIANO EMANVELI, utriusq; Bavariae Duci & Electori nuptae, sanguine junctorum Parens, tantis Nominibus ex asse respondit, quia WIELOPOLSCIVS. Quanta Viri majestas! quantus honor! quanta admiratio! quanta ex non dissimili sobole felicitas! LVDOVICVS Pincerna Regni, Minoris Poloniae Generalis, Capitaneus Cracoviensis, quidquid domi, quidquid apud exteros eruditae dulcedinis collegerat, Patriae propinaturus erat, nisi mors invida fortibus, nè salutem diceret, honores praelibanti venenum porrexisset. Sanè si anima plùs ibi est, ubi amat, quàm ubi animat; separari à Parente non potuit, quem amor singularis indissolubilem fecerat. Brevi mortuum secutus, nè animam, quã uterq; spiravit, divideret. Hũc cùm amisit, omnia neglexit; nihil Paternum ampliùs habere prætendens, præter tumultum. Et hĩc vide certamen Fratrum: IOANNES Comes in Zywiec & Pielko-

8
waskala, Tuus MAGNE PRÆFECTE Parens,
ejusmodi exdivisione non contentus, movit causam
ad Patrem, incusaturus Germanum, quòd optimam
partem sibi elegisset. parum est movisse; mox pro-
secutus; & nè perderet absens, adesse utriq; voluit;
Patriæ malo, quæ cùm maximas spes de eo conce-
perat, dolorem parturiit ingentem, quia publicum.
Ille ingeniorum Apex, & optimus ex Solio Cenfor
ac æstimator IOANNES III. quemadmodum in
Generalibus Comitijs, ejus, Nuntium agentis, pri-
vatimq; arduis propositis, subito prudentissimè re-
spondentis magnum & grandium capacem animum,
vim consilij, imperterritum mentis robur, deprehen-
dit, stupuit, laudavit; ita præproperæ morti indoluit,
fatis illum vixisse gloriæ, quod pulcherrimū est; at na-
turæ & Patriæ certè parum, asserendo. Futurus
Cincinnatus; Papyrius esse voluit, & in exigua æta-
te prodigia prudentiæ edidit, ut, majorum expecta-
tione accensa desideria cùm extinxit, in acerbum
dolorem provocaret; in cæteris, omnibus amabilis,
hoc solo injurius. Concordem mansura in fœdera
dextram, ut cunctorum votum fuit, gaudio Gentis
Nostræ & lætitiæ populi (Excellētissimam Matrem
Tuam MAGNE PRÆFECTE intelligo) dede-
rat, illa mærori, qui brevitæte convictus amantissi-
mi auctus, pene gementem oppresserat, ni ani-
mosior ratione affectum cohibuisset. Credo ta-
men eam vehementiæ succumbere potuisse, nisi Tu
nondum per ætatem doloris tam ingentis capax, ri-
dentibus ocellis, innocenti renidentis oris lenoci-
nio, infantilibus identidem ad amplexum plangen-
tis manibus exporrectis tenuisses. In Te Magni
Parentis

Parentis imagine fixa, singultibus gaudia miscens,
nunc arridentem, decurrentibus in serenum vultus
Tui lachrymis, basibat, nunc innocenter reluctan-
tem, nè gemitum memoriâ Patris irritares, amove-
bat, nunc absentiae impatiens, ubi esses quæritabat,
nunc capiendo sopori componebat, ut suaviter quie-
sceres, tremulâ & truncatâ suspirijs voce sopiebat;
ut Patriæ cresceres, omnium vota conspirabant.
Tam ingentis doloris pars maxima fuisti Illustrissi-
me FRANCISCE Comes in Zywiec & Pieskowa-
ska WIELOPOLSKI, Minoris Poloniæ Gene-
ralis, Cracoviensis, Lanckoronensis, Zarnovicensis,
Premykoviensis PRÆFECTE. Inter tot Vm-
bras mæstus facis irasci videbaris; quæ cum cæteros
è vivis tollerent, Te lancinabant, ut tot Tuorum,
mortibus superstes, ictus sentires acerbius. Hæc
vulnere Tuo delectata, novum infixerant, funera,
funeribus adiiciendo, Tibi dolorem. Virtutis formæq;
Decus, MARTIANI OGINSKI, Supremi Lithua-
niæ Cancellarij Consortem, Patris & Fratrum Vm-
bris adjunxerant, ut cum germanam eripuerunt, sub-
traherent & CONSTANTIAM; quam Tu ani-
mo Tuo retinuisti, nè tantis eorum moliminibus
succumbere videreris. Post interclusum singulti-
bus spiritum, tunc primum omnes respirârunt, cum
Tu pullatus quidem, sed quasi sub nube Phœbus Va-
vellum ingredereris, publicæ serenæ lætitiæ in signo
Libræ, justitiæ symbolo, meridiem accensurus. Ac-
cendisti & corda in Tui amorem, traxisti animos
in Tui admirationem, obligasti in æstimationem.
Ad IACOBVM II. Angliæ, ringente hæresi, Re-
gem, in Gallia fortunæ furores ridentem, IOAN-

NIS III. Augusti Nostri Legatus pro Majestate locutus, non in barba sapientiam esse ostendisti. Eodem charactere visendus, **INNOCENTIO XII.** eò acceptior fuisti, quòd Te Christi Vicarius, hujus Conjugij Filium novit, cui olim in Polonia Nuntius benedixerat. Cum tanto gloriæ Tuæ incremento, prudentiâ, insigni sapientiâ, & usu rerum plenus, nihil peregrini moris, præter quod virtutem sapit, in Patriam intulisti; plausibus exceptus, ut ubiq; per exterorum Principum Aulas excipi consueveras. Nobilitatis Conventus, fluxibus & refluxibus animorum turbidos, eo judicio, eo animo, eo ore, quibus ad stuporem excellis, Moderator sic rexisti, ut illuc omnes flexeris, quòd Tuorum auctoritas dictorum, & rationum pondus inclinabat. Iudiciorum Capturalium Mareschalcus tantam gloriam miti severitate, non dissolutâ clementiâ comparâsti, quanta voto concipi potest; ubi non aliud Tibi sententiæ Tuæ pretium fuit, quàm bene judicâsse. Pingunt cæteri cæcam Astræam, Tu coluisti; quæ religatis oculis cùm alios non observaret, suam puritatem, intemeratè Te Iudice servatam optimè vidit. Quanta illa Tua elegantia oris, coram Majestate locuti! quantus libertatis à licentiâ, distinctæ zelus! cùm toties Nuntium Palatinatûs ageres, munere flecti, adulari, & turpiter obsequi nescius. Præclara sunt hæc, quæ in publicum profers, sed non minora ea, quæ limine tenes. Est magnum illud, quòd domi comis & humanus, nullius contemptor, virtutis cæterorum, Tibi inquilinæ, æstimator, moribus gravis & innocens, fallere, illudere, Te ipsum verbis venditare nescias; sed majus id, quòd

quòd ad Tui exemplum alios formes, optimus Dominus, felicissimus Parens. Ludunt innocenter in Tua Aula spes Patriæ, duo Iuli, IOANNES & CAROLVS, quos Tu Pater Æneas, & tot Avunculi Hectores excitant ad optima sponte ruentes. Castorem & Pollucem dicerem; cùm & Sororem venustate formæ HELENAM, nomine & moribus ANNAM habeant; nisi scirem fuisse TERE-SIÆ, CAROLI TARLO, Cancellarij Regni Filiae Natos. Multis illustribus dedecori fuit, inconsultius Vxor assumpta; Tua, Principe sanguine orta, prudentissimè lecta, Tibi par cùm secundum votum coronat, cedit in gloriam. Quid enim hac Pulcheriâ sanctius? quid verecundius? quid modestius? Formæ & animi elegantiam sexum suum exornat; his tamen donis nunquam superbit, pietati, sanctimoniam, morum gravitati, quos & Cato censorius laudaret, intenta. Quantus Numinis favor, ejusmodi connubium? Nulla inter vos contentio, nullum certamen, nisi amoris. Suspicitis Vos invicem, invicem diligitis, eodem tenore vitæ, ut una utriq; esse videatur; pulcherrimo tamen inter vos discrimine: Tu sociam communis felicitatis, illa Te Caput agnoscit, & ipsum Te reveretur, non fortunam, quæ ampla; non titulos, qui magni: raro exemplo, ipsi tamen proprio, cùm & ANNA sit, & LVBO-MIRSCIA; addam adhuc: Castellani Cracoviensis, & Supremi Exercituum Ducis, simili Consorte olim gavisi, Filia. Tanto nomine Tuo, tantâ felicitate omnia cùm excesseris, altiores honorum titulos pati non vis; at scias hos sic irritatos conspirasse, ut in Te, agmine facto, irruant: quorum par-

ti certè favemus, ac ut ingenuè fateamur, etiam victoriam optamus; ita tamen vincaris, nè unquam succumbas. Tot & tantorum Fratrum auget numerum **WIELOPOLSCIVS**, Regius, Marchionum de Arquian, & Ducum Rohanensium sanguis, **IOSEPHVS** Comes in Zywiec & Pieskowaskała, Capitaneus Neoforensis, ingentium dotum, quas secum per Nationes exteras circumtulit, compendium; quibus omnibus modestia & pietas præeminet, suadetq; ei, ut malit esse, quàm videri laudatissimus. Ex hoc sanguine effloruit candidissimum, **Lilium**, **SOPHIA**, **MICHAELIS SAPIEHA**, (Virum nomino, jam omnia decora dixi, quibus ille supereminet,) Notarij Campestris, Magni Ducatus Lithuaniae, fidissima Conjux. In hoc Flore, ebore candidior puritas, dos suaveolentiae, virtutum fragrantissimus odor ut omnes recreat, ita in sui cultum vel invitus provocat.

Iam clauderes Semideorum agmen **MAGNE PRÆFECTE**, nisi & Te **Celsissimus Maternus** sanguis ulterius proferret, & me in profundam venerationem, jam demissè inclinatum abriperet. Hic pretiosissimus, cum cæteros, ut solet, liberalissimè locupletes reddat, solos Oratores inopes facit, collectam eruditionis gazam eripit, cogitata ingeniorum excedit, mentium sese in encomia eviscerantium ideas confundit; quibus lucubratione pallidis ruborem inijcit, velut exprobrando, non esse mortale, quod optant. Absorbentur hinc panegyres, & in profundum actæ merguntur, nunquam tamen, quantumvis graves fundum attingunt. Quid mirum? **LVBOMIRSCIANVS** est, ab alto deductus,

&us, in immensum extensus, vetustate ipsâ pulcher-
 rimus. Nondum orbis adoraverat Romanam; adhuc
 angusta pauperies tugurijs augustos Quiritum te-
 gebat animos, cûm LIVIORVM Familia emine-
 ret. (a) Hæc à Drauso hostium Duce cominus cæso,
 in cognomen Drusorum desinens, cum Claudio-
 rum Prosapia sibi adoptata eousq; se extulit, ut Iu-
 lio Cæsari, & Octaviano Augusto consanguinea,
 Romanis quatuor Imperatores dederit; tandem im-
 peranti Servio Galbæ, cæterisq; Augustis vi mili-
 tum dominantibus invisa, cum Aurelio Druso tyran-
 nidem fugiente, per Illiricum, Patriam Lechi, in
 Sarmatiam deflexit, ut cum eo prima Poloniæ fun-
 damenta jaceret: jecit, posuit, & ad hanc molem,
 quam orbis miratur, evexit. Sic Drusus Imperato-
 rum sanguis, olim in suis Avis per heroicos ausus,
 Germanicus, tandem Polonus; (b) solo diademate
 Majoribus suis minor, claritudinem tanti Generis
 per Posteror, primis semper honoribus insignitos;
 quorum Nomina, exigua hæc pagina non capit;
 longo ordine ad Heraclium Drusum, exercitûs Præ-
 fectum deduxit; hic per Filium NICOLAVM
 Palatinum Cracoviensem, ad Nepotem ADRIA-
 NVM de Lubomierz DRVSVM, Vexilliferum Cra-
 coviensem, ut in ejus Natis, IOACHIMO, IACKO-
 NE, PRÆCLAO novum Nomen indueret, & à
 reliquis quidem duobus aliter, à primo in Lubo-
 G mierz

(a) Suetonius.

(b) Lubomirscior ab Aurelio Druso Romano, Imperatorum Nepote, Lechi co-
 mite, rectâ, & non interruptâ lineâ descendere, antiquissima authentica
 documenta probant; Diplomata à Principibus Poloniæ: Lescone Albo, 1206.
 Boleslao Pudico, 1257. Casimiro Magno, 1376. cum certis privilegijs; à
 Rudolpho Romanorum Imperatore, bona in suo Imperio emere iisdem
 concedente, data, manifestissimè docent.

mierz Hærede, Castellano Woynicensi, LVBO-
MIRSCIA diceretur. Hæc in PETRO Archie-
piscopo Gnesnensi, IOANNE Castellano Wisli-
cienfi, & PRIBISLAO, Comitibus LVBOMIR-
SCIIS refulsit; per MARCVM Palatinum Sando-
miriensem propagata, hætenus regnantium in Eu-
ropa Majestatum Solia, per TERESIAM Princi-
pem LVBOMIRSCIAM, Serenissimo CAROLO
Principi Electorali Neoburgico, Comiti Palatino
Rheni, Bavariæ, Iulix, Clivix, Montium Duci, Su-
premo Tyrolensis Comitatus Gubernatori nuptam,
attingens; in MICHAELE I. Rege olim nostro,
ex nexu proximi sanguinis coronata colitur. PAV-
LVS Palatinus Lublinensis, quid sit LVBOMIR-
SCIVM esse, ostendit Filio ALBERTO Succa-
merario Cracoviensi; hic suo, IACOBO Castella-
no Sandecensi; omnes Patriæ. Eadem Sandecensi
Purpurâ insignis SEBASTIANVS non erubuit,
cùm videret sanguinis sui unionem, CLEMEN-
TEM Castellatum Cracoviensem, secularis Sena-
tus Principem, binâ prole beatum. IACOBVS
inter arma consenuit, annis & meritis maturus;
LIVIVS NICOLAVS, Archiepiscopus Gnesnen-
sis, literis, & zelo Religionis innutritus, in Concilio
Constantiensi Legationis munere functus, Druso-
LVBOMIRSCIANI nominis splendorem auxit;
horum Pronepos, IOACHIMVS Capitaneus Ia-
slenfis, Legionum Præfectus, SIGISMVNDI AV-
GVSTI, & virtutis amor, non diminuit, ut eandem
in Filium SEBASTIANVM, Comitem in Wisnicz
& Iaroslâw LVBOMIRSKI, Castellatum Woyni-
censem transferret. Hic antiquâ fide Senator, Co-
mitis

mitis de Ruzca, **BRANICII** Gener, eò felicior
Pater, quò fecundior; magnorum Heroum per Fi-
lias: **CATHARINAM**, **IOANNIS** Ducis in-
Ostrog, Castellani Cracoviensis; **SOPHIAM**, **NI-**
COLAI OLESNICII, Palatini Lublinensis;
BARBARAM, **IOANNIS ZEBRZYDOVII**,
Eniferi Regni; **CHRISTINAM**, **STANISLAI**
KONIECPOLSCII, Castellani Cracoviensis, Su-
premi Exercituum Ducis, dignissimus Socer; per
LEONORAM, austeræ vitæ innocentia, & mira-
culosè in agone vitæ, sacrâ Synaxi porrectâ, in com-
munem sanctitatis opinionem, deductam, ex erga-
stulo virginalis corpusculi hætenus incorrupti, ad
castissimas nuptias Agni cælestis vocatam, grande
Olympi delictum. Quidni & per seipsum Empy-
rei Civis? quod in terris non minore pietate, quàm
sumptu, sibi propitium reddidit. Magnificum illud
Magni **ROMVALDI**, super argenteo monte Asce-
terium, quòd sit Colonia Angelorum, & Cæli sub-
urbium; apparatus tot Ecclesiarum, quòd suo pre-
tio fulgeant; in Cracoviensi Dominicana Basilica,
Sacrarium, quòd dote dives, opere materiam supe-
ret, ipsi debent. Et si laus Patris in Filijs; **SEBA-**
STIANI in **STANISLAO**, & **IOACHIMO** ma-
xima. Hic Dobcicensis, Lipnicensis, Timbarcen-
sis Capitaneus, reptare per scuta puer, eâ manu, quâ
cæteri gestant crepundia, stringere ferrum assuetus,
prætextæ sagum superinduit, sanguinem fundere
pro Patria paratus, priusquàm alijs peccantem in-
venis minuere licet. Iuvenis Heros dum ad Smo-
lenscum excubat, occumbit, & vi febris, castrensi-
bus incommodis accensæ occidit, qui manu hostis

occidi non potuit: Ille Terrarum Russiæ, mox
Cracoviensis Palatinus, orbi regendo par, quid fe-
cerit; tota Christianitas novit, & stupenda ejus ge-
sta annuatim celebrat, addito Vniversalis Ecclesiæ
testimonio, ut fidem apud posteros, alias non cre-
dituros inveniant. Orientis Regnator, bellua par-
ricidiorum furijs agitata, Gentium heluo cum tot
Regna absorbuerit, ferarum innumera millia ex Li-
bycis saltibus, & Ponti desertis; ac quidquid ad
Caucasum, & montes Riphæos, aut in roseo Auro-
ræ cubili stertit; quidquid Nilo, Gange, Euphra-
te tumescit, thura Sabea olet, aut Arabicis latitat in
antris; quidquid deniq; Machometico furore ebri-
um lascivit, in nos, malè Othomanis vicinos, sacra
profanaq; polluturus, mactaturus, ad Chocimenses
Thermopilas traxit. Iam rumor animos multo-
rum vicerat; luctus, ubiq; pavor, & plurima immi-
nentis mortis imago etiam audaciores perterrue-
rat; **LVBOMIRSCIVM** animosiores fecit. Ivit
audax & prudens, virtute, non numerò pugnaturi
exercitûs, morte **CAROLI CHODKIEVICII**, to-
tam vincendi gloriam sibi relincente, Supremus
Imperator: decies infestam aciem opposuit, decies
vicit; toties à castris summo impetu furorem ar-
matum, clade suâ confusum repulit, toties barba-
rorum castra invasit; ubiq; Dux magnus, ubiq; mi-
les strenuus, linguâ tonans, manu fulminans, utrâq;
Commilitones erudiens, donec sexaginta millibus
cæsis, pluribus lue, vigilijs, inediâ consumptis, fracta
OSMANI superbia, insolito seculis exemplo, ami-
citiam & pacem, quas insolens & ferox excusserat,
petierit, & ab assueto parcere subjectis, & debella-
re su.

re superbos Duce obtinuerit. Quanta dexte-
ritas! quantus triumphus! quanta gloria! Vnus
tantum effecit, quantum universi dignè laudare non
poterunt. Ad Chocimum profligavit Othomanum
orbem; tota Christianitas defensa triumphat. O
Heros! plus fecisti, quàm alij legerunt; paucis men-
sibus tot seculorum historiam dedisti. Cæteræ
expeditiones, & prælia, quibus interfuisti, Te victo-
riosum fecerunt, Chocimense gloriosum: Tibi tot
Capitum, Patriæq; salus, tantiq; triumphi decora,
secundùm Deum immortalem accepta feruntur.
Vincere hostes, Numen devincere scivisti; ut pate-
ret, quanto amorì Tibi Religio fuerit. Testantur,
Præpositura, & cum suo Carmelo Basilica Wisni-
ciensis, quas sumptu verè regio, etsi hoc titulo
dignus, vitiò seculi carueris; Lubartoviense Viro-
rum, Cracoviense apud S. MARIAM ad Nives, Vir-
ginum, Dominicana Cænobia. (taceo cæteras cu-
ris animarum invigilantes Ecclesias) Omnia hæc
à fundamentis erexisti, amplâ dote, ornamentis, pre-
tiosâ supellectili decorasti. Quid superfuit? imò
quid defuit, ut ad summam gloriam adderes? cuncta
fecisti: cælo ex debito, Patriæ ex officio, omnibus ex
comitare. Cælum Te coronavit, Patria veneratur,
universi colunt; solus hostis tremit, & timet. Quid-
ni timeat perennantem in Posteris Heróem? ALE-
XANDER, GEORGIUS, CONSTANTINUS
non vana præcelsæ claritudinis Nomina prætulère.
CONSTANTINVM, Regni Pincernam, Patriæ
salutarem ambrosiam galeis porrigentem, fati ales
velut alterum Ganimedem, sed sanctiorem, nimis
citò terris eripuit, ut Cælo traderet, vero ac summo

H

Tonanti

Tonanti famularurum. **ALEXANDRI**, Comitis in Wisnicz & Jarosław, S. R. I. Principis, (hoc enim vetusto Cæsarum sanguini, & **STANISLAI** meritis, à **FERDINANDO** III. Imperatore datum, à Filijs acceptatum) Palatini Cracoviensis cordatus, generosus, utrâq; fortunâ major, gravis, & prudens animus, eò tantùm ferebatur, quò boni publici pondus, & honesti amor inclinabat. Hujus pietas, comis affabilitas, sine cæterorum contemptu magnificentia, per Filium **IOSEPHVM**, Archimareschalcum Regni aucta, in Nepotem sibi cognominem, Sandomiriensem, Zatoriensem, &c. Capitaneum, cùm defluxit, famam se Principe dignam acquirit eundo, eò evidentiùs, quò sub Serenissima affinitate splendidiùs.

Imparis Fratrum numerù, ideòq; divini, medius, grande decus, columenq; Patriæ, & (si invidia absit) Tutelaris, **GEORGIUS** Comes in Wisnicz & Jarosław, S. R. I. Princeps Supremus Poloniæ Mareschalcus, & Exercituum Dux, bonorum communis amor, ipse optimus, dictionis meæ filium, cogitatione magnitudinis suæ intercudit; devoto silentio à profano Oratore colendus. Purpurâ & Sceptro dignus, nisi eadem servare potiùs, quàm habere contentus, suo exemplo probâisset, majus esse Regna mereri, quàm possidere. Quot hostes erant nobis, (erant autem, fatis iniquis, undiq; convolantes) tot vicit hic Imperator; qui aut suâ pertinaciâ vitam amiserunt, aut ejus misericordiâ, quâ etiam victor esse voluit, retinuerunt; illis sanguinem, his pudorem suffundendo. Moschos, ad Cudnow sexaginta millibus, aut cæsis, aut sub jugum missis, viciniæ; Cosacos,

Cosacos, ad Piatkow & Slobodyszcz, quadraginta millibus eodem modo debellatis, obedientiæ admonuit; Transylvanos, Scipionis more, Annibalem, Italiam devastantem in Africa vincentis; quid sit immeritam dare injuriam; domi, ferro, & igne docuit: ad Ostrow viginti millibus deletis, quosdam tantum cum fœdifrago Principe dimisit, ut Nuntij ejus magnitudinis, & suæ cladis discerent justitiam moniti, & non temnere Divos. Harpias Tauricanas suis in mappalibus, famâ gestorum continuit; Odrysium Tyrannum, adhuc sua vulnera ex Chocimensi clade lambentem, solo nomine cœrcuit; sævas Vandalici Neptuni procellas vindice ferro castigavit; exactam Regnô Majestatem intrepidus, paucis audentibus, cæteris, amisso colore, & animo pallentibus, & velut capto à Gigantibus Cælo, in varias formas, dedecorâ metamorphosi sese transmutantibus, restituit; omnibus tandem, tam quibus salus, quàm quibus gloria carissima fuit, sumere animum persuasit, rei Polonæ Stator; deniq; simul suis virtutibus simul vitijs aliorum, invidiam contraxit. Nempe suis meritis cuncta præmia cum excesserat, odium attigit; solito mortalibus ingenio, odisse, quem præmiari nequeunt, aut læserunt. Exagitata ejus patientia vincere novit, triumphare nunquam; cogere tamen in pænitentiam facti, lædentium conscientiam, optimè; qui post funera, fœnore duplici tanti Viri auxerunt gloriam, quam viventi extorquere conabantur; lachrymis parentantes mortuo, quas odiô elicuissent superstiti, si flere animus, adversis æquè ac prosperis frangi nescius potuisset. O virtutem constantem, immotam, & in Filijs pulcherrimè efformatam! STA-

STANISLAVS Archimareschalcus Regni, animi prudentis, sedati, sapientis, imperterriti genuina, imago, tantum gloriæ, Polonæ Genti dedit, quantum illa optare, sed vix sperare præ magnitudine potuit. Caput, Musarum delictum & sedes, eò eminentiorem eum reddidit, quò cæteris doctiorem; ex quo Pallas nasci poterat, si jam de Iovis cerebro nata non fuisset. Scipionem ejus, Caduceum Mercurij dixisses, nisi simul & Astræa sanctissimè ab eo culta eundem sibi vendicasset; cunctis, ut utriusq; insigne esset, unanimiter decidentibus: sicq; credet non sine stupore posteritas, cum tot exquisitissima opera, luci & bono publico data leget, & justitiæ, nec prece, nec munere flecti, nec ipsius Majestatis splendore perstringi solitæ actus recensebit, ad similes omnium conscientiam provocando. Vidisses illam sapientissimam Animam, cunctis cedentibus incedentem! audivisses in Senatu oracula loquentem! advertisses, nè summum jus, summa injuria fieret, reverenter, audacter tamen prohibentem! nè libertatis pupilla, excellenti sensibili læderetur, præcaventem! Cælo delapsam & bono Patriæ datam, ut tenemus, affirmasses. Magnus Senator, non minor Pater, in magnanima Progenie visendus. Amazon Sarmatica, ANNA, Fabij Lechici, ADAMI de Granow, Comitissæ in Mylż & Szkłow SIENIAWSKI, Castellani Cracoviensis, Supremi Exercituum Ducis Consors, altius famam suam pulcherrimè extulit, quàm ex toto videri queat. THEODORVS Capitaneus Scepusiensis, animo imperterritus, manu validus, consilio potens, tam prope Cæsarum cordi accessit, quàm remotè suas copias duxit,

duxit, ut pro Augustis pugnaret Princeps. FRANCISCVS, & IOSEPHVS, Legionum Præfecti, virtute, & Celsissimis titulis graves, heroicis passibus in altum honoris gradiuntur; quibus ille occurrit, pretium sibi aucturus.

HIERONYMVS Castellanus Cracoviensis, Supremus Exercituum Dux, Heroum exemplar & gloria, olim multarum Legionum Præfectus, Orbi Christiano tantum profuit, quantum Viennæ. Vincti prope particularium conflictuum victor, generali victoriæ, cuius quoque auctor fuit, dexterrime prætulit, pulcherrimamque fecit antonomasiam, ut, quoties barbarorum flagellum dicitur, ille intelligatur. Si in tempus illud incidisset, quomodo victoribus erat in triumpho honor, quas Gentium acclamationes, quæ celeusmata audivisset / quos arcus triumphales, quæ trophæa numerasset! Ille Machometicam superbiam fregisse contentus, triumphum, & fructum victoriæ, Christianitati, gloriam Patriæ reliquit; cuius amore, voto LEOPOLDI Imperatoris non respondit, sed ad Supremam Exercitus Imperialis Præfecturam vocantis; optimè judicans, plus se Natali solo debere, quam exteris, & sibi. Vnde redux tot laudum titulis non insolens, dubium reliquit, plusne Martiali spiritu, quam eleganti animo valeret, utroque præstantissimus. Vkrainensis Hydræ domitor, Moschæ terror, furentis ab Aquilone Gottico, mali compressor, indefatigabilis, & solo labore refici visus, hoc nonnisi curavit, ut sibi opus & labor, Reipublicæ merces, & quies, sua cuique redderentur. Morbo afflictus maximum dolorem sensit, videns Poloniam suum pretium amisisse, quia Civium uni-

onem; clausit in æternam lumina noctem, nè ampli-
ùs jus datum sceleri intueretur. At nè totaliter
Patriam deseruisse videretur, Filios Principes ejus
commodo dedit: GEORGIVM Capitaneum Bo-
huslaviensem, Legionum Præfectum, suo spiritu in
ardua & fortia quæq; animatum; cui honor defixus
in armis, in Patria amor: IOANNEM Equitem
Melitensem, & ALEXANDRVM Capitaneum
Smotricensem, magnæ semina virtutis sub exotico
sole maturantes; Filiarum quaternionem decori;
quæ venustatis innocentiam constanti prudentiâ,
augent; nec mirum: ex Constantia natæ.

ALEXANDER Capitaneus Sandecensis, Tuus
MAGNE PRÆFECTE Maternus Avus, suo no-
mine major, & si fata permisissent, futurus maximus;
vastis virtutum passibus properavit, ut immensum
gloriæ conficeret iter, & quasi brevis vitæ præscius,
tempestivè metam occuparet, quam alij diducto
ætatis spatio attingunt rarissimè. Celsissimam san-
guinis SAPIEHANI Nympham ad sui Srzeniavæ
undas, sacro fædere allexerat, ut in pretium Patriæ
depromeret Vniones. Prodière inæstimabiles, Di-
ademati Principum, quò inumbrantur; accommodi,
Regibus amabiles. GEORGIUS Castrorum Re-
gni Metator, Capitaneus Sandecensis, vera Martis
imago; nisi hic ex illo pingi vellet, ut augustior ap-
pareat; assiduus adest castris, rarissimus urbi, vel
si contingit; deposito Martiali supercilio, eodem
animo vincit corda comiter, quo hostes consuevit
audacter. Imperatorum Romanorum amor, pro quo-
rum gloria Imperij Princeps, Generalis Legionis
Præfectus, eò felicius, quò strenuius militat; sic
palmam

palnam Patriæ, quam toties consilio prudentissimè,
manu dexterrimè iuvit, sub exotico cælo decerptam
porrigendo. IOSEPHVS Nominatus Episcopus
Chelmenfis, Abbas Tynecensis, vitâ innocens, pro-
cul ab ambitu, sub præcellsa Consanguinitatis Arbore
umbras modestiæ dilexit, sic tamen pulchrius eluxit,
ut solet cynosura ad Arcton. quippe nemo splendi-
dius apparet, quàm cum ita latet. Hujus dexteræ cum
Roma porrigeret Pedum, inseruit Libytina cupres-
sum, ut Cælum pro Tiara, & domestico Diadema-
te coronam daret. MICHAEL Subdapifer Regni,
Capitaneus Pereastaviensis, animi elegantis medulla,
optimas artes, quibus Europa meritò superbit, eru-
ditissimâ mente complexus, consilio validus, pru-
dentiâ sublimis, comitate insignis, generositate ma-
gnificus, Patriæ tutela & decus, quidquid agit, ele-
gantiam seculi sapit, æternitatem meretur. In bo-
num publicum evisceratus, in DEVM totissimus;
quem ut domesticum haberet semper, basilicam ei
domi suæ dicavit, ingenio proprio mirandam, lar-
gâ pietate insignem, artificis manu superbam. Si ei
omnia adlunt bona, cui Deus; quid Tibi deerit
ô Princeps! cum in ejusmodi sanctiore Arca Nu-
men possideas. Noscet Te posteritas æternitati in-
sertum, famam Tuam adorabit, quam in templo
locâsti. Mentem meam everberat tantorum Fra-
trum Germana Gloria, orbis Lechei Luminare ma-
jus, Tua MAGNE PRÆFECTE Celsissima Pa-
rens, ANNA de Lubomierz, Comes in Wisnicz
& Iarostaw MAŁACHOWSKA, S. R. I. Princeps,
Palatina Posnaniensis, Lukoviensis, Krzeczoviensis
Capitanea, (cur titulos numero, quibus est major?

innuo tamen, ut pateat, quos superet) sublimibus
ingenijs eminentior, aureo eloquio pretiosior, se-
xûs sui decus, nisi eundem excedere videatur, mo-
rum gravitate, firmâ constantiâ, solidâ prudentiâ,
eruditis acroamatis, & innatâ suæ Stirpi generosita-
te, adeo, ut virtus seipsam miretur, quòd tantum
possit, in tam delicato subjecto. Quid illa ejus, na-
turæ beneficio collata majestas; & species digna
Imperio! quæ occultâ vi quadam, suaviter reveren-
tiæ admonet intuentium animos, simul mirâ comi-
tate permulcet, utrâq; potens. Cerrè si adhuc mor-
tali ingenio, ut olim, Numina in terris crearentur,
Deam crederes; nunc Mulierem fortem, cujus pre-
tium inæstimabile, non Patriæ tantum, etiam ulti-
mis Europæ finibus notum noveris. Quid illa pru-
dentia vis! quæ rerum peritiâ, Annalium memo-
riâ, judiciô arcana penetrante, stupenda, cum suavi
oris sono, & nunquam ad mollitiem fracto sese ex-
plicat, oracula fundit, audientes attonitos, & dicto-
rum gravitate tacitos, quos alibi Historicos dixeris,
reddit. Mirêre magis: multiplici idiomate loqui-
tur, sic tamen linguam dirigit, ut unius cordis inter-
pres fideliter explicet intus latentia, nemini mole-
sta. Hinc ille Principum, Procerum, Illustrium se-
xûs sui Personarum, Magnorum Nominum domi
suæ, quam sanctitate morum, familiæ modestiâ, pe-
ne religiosam fecit, undiq; concursus; quibus tantæ
dotes sunt in veneratione, & collecta decora, quæ
divisa, & singula cæteris sufficiunt ad gloriam, in-
stupore. Horum omnium magnitudine sublimis,
non elata, tantorum ornamentorum serenita-
tem, velo modestiæ regit, ut eam solem dicere possis
sub

sub nube latentem, eò gratiorem, quòd oculos spectantium non lædat perstringendo. Quid Religionis ardentissimus zelus! quid pietas! quid reliqua, quibus præeminet, virtutum cohors? Ejus liberalitas lucet in Aris, quas aut largâ manu dicavit, & donavit, aut antiquas decoribus auxit, ac ut ad easdem ornatiores Mystæ pretiosius accederent, fecit; in templo, quod honori Numinis, commodiori subditorum devotioni erexit, omni apparatu donavit, colitur; ex sacris Asceterijs, Orantium voce, quos annuatim nutrit, in cælum effertur; in Nosocomijs, quibus vel suum cum dote dedit esse, vel jam illud habentibus abundè providet, beata redditur; ad Sacros Divinissimi IOANNIS CANTII Cineres, quibus argentò parètavit, miraculò, fasciati olim sui Infantis, Libytinæ erepti, nunc in magnam Ipem Patriæ crescentis, provocata, effulget; æternitati nubit, cum nobiles Puellas ære suo à teneris in pietate, & artibus sexui congruis exercitas, aut cælesti Sponso, aut mortali, sacro fædere jungit, virtute propriâ, ac suâ dote, & muliebri mundò commendabiles. Sanè cum omnium animos sibi devicit, inopiæ bellum indixit, quam ubiq; profligat, & nè, in publico fracta, suis in angulis ferox desæviat, tempestivè occurrat, dum miseris succurrit opportunè. Hic quotidianâ annonâ alitur, ille obvius, oneratâ, stipe manu, gaudens recedit; hi limina obsident, nunquam tamen diu, quos citò, querulas voces non ferens, lætos omnes dimittit; alios, quibus gravior rubor, quàm paupertas, munificentia prævenit, eò gratiore quòd occultâ, semper sollicita, nè quis egeat. Quid ille in subditorum, candidâ simplicitate, se Matrem

vocantium agmina misericors amor! neminem
foribus arceri jubet, neminem ad pedes jacere pati-
tur, gementem querimoniam, querulam egestatem,
ad aures admittit; parum est admittere: utriq; sub-
venit, omnibus non exorata, more solis exoritur;
nè arma tenentis militis licentia, omnia cum rapu-
erit, adhuc inopiæ minans, augeatur, obviat, lytrum,
aut cætera tam nunc numero, quàm nominibus olim
carentia, extorsionum onera, egenæ innocentiae im-
posita exsolvendo. Curarum mole, quarum in Cu-
ria sedes, difficili hoc tempore, auctâ major, mirâ
activitate ardua superat, intricata resolvit, cuncta
prudenter, & suavi facilitate expedit: unde Aulæ
ordo, in qua nemini impune peccare licet; & rei
familiaris augmentum. Quidquid otij nata, (Di-
vina non tango, quæ omnibus præponit) aut suo
Gynecæo, pensa data absolventi, spiritali prælecti-
one laborem minuit, aut Annalium volumina ma-
ximè sacra revolvit, aut torta versato ducit stamina
fuso, quibus Aras exornat, aut super mappa mundi,
orbis, quem fortuna casibus rotat, volubilitatem per-
pendit, ut & sic ijs, quæ mutari nequeunt, animum
pascit. Certè vitam momentis auro notandis transi-
git, quæ semper ad æternitatem collimant, nunquam
sine virtutis linea. O sæculi nostri decus, secutu-
rorum invidia! ô virtutem, tanta prodigia in delica-
to sexu patrantem! Mirabuntur posterì: alij fidem
Annalium in dubium vocabunt, credent tamen,
candori, mentiri & adulari nescio; alij sua tempora,
malè sibi propitia incusabunt. Matres ad hoc exem-
plar, crescentem Natarum ætatem efformabunt;
omnes invidebunt, laudare tamen non cessabunt, nè in
virtutem

virtutem peccare arguantur. O beatam tantæ Parentis Sobolem! Tuâ, MAGNE PRÆFECTE, magnitudine provocasti honores in certamen, qui de Te contendunt, & Te avidius expectant, quam olim solem in Phœnicia servi. Crescis in còlumen & ornamentum Patriæ super Helicone Academico, plaudentibus Musis, quarum es gloria, in ætatis flore fructum præferens, annis Tuis major, quos magnis dotibus superas, virtutum non temporum momenta numerans, IOANNES de Malachowice MAŁACHOWSKI, Episcopi olim Cracoviensis, Ducis Severiæ, Paterni Patruï, nominis hæres, & ex toto imago; Patris STANISLAI Palatini Posnaniensis, Łukoviensis, Krzeczoviensis Capitanei, per pacta Carlovecensia, quorum Magnus Legatus, fuit pars maxima, pacis Authoris, arte & Marte Orbi notissimi vita. Fratre Tuo non minor CAROLA excedis angustos corporis Tui limites ingenti spiritu, nativum rosarum & liliorum exstinguis splendorem venustate, excitas stuporem politarum artium multiplici peritiâ, alloqueris famam quatuor idiomatum (etiam in hoc Germano Tuo par) elegantia, cælum Tibi inclinas pietate, devincis omnes prudentissimâ oris suavitate, allicis in æstimationem Tui, modestiâ. Magnus hic laudum Vestrarum cumulus, at ex tanta Matre sumitas; cuius est, quidquid in Vobis miramur. Natura Vos flere voluit, antequam possetis sentire amissos Patres, Filijs dolorem Mater ex morte Parentis Tui conceperat, priusquam Te peperit, Filia; adultas curas sustinuit, cum Vos omnes portaret infantes; ut ad hanc virtutis molem, quâ eminetis, deduceret. Infudit

in Vos suum, & Majorum Vestrorum spiritum, ut ad magna animaret; felici successu, quô jam vota sua coronat; & nè soli Honori Vos commendâsse videretur, etiam Fortunæ favori admovit; quam volubilem retinuit, & hac temporum tempestate, paucis, ijsq; armatis propitiam, Vobis conciliavit, cum ingenti proventu auxit. Videtis quantum una fecerit Vobis omnibus; quantum uni omnes debetis, perpendite: perpenditis, amorem reverentiâ pensatis. nihil votis relinquitur, nisi ut tantus Patriæ honor, tanta Vestra gloria, tantum generis humani delictum Vobiscum perennet. Huc omnium suspiria collimant; ego meum effundo: tantâ Matre spectante, *Lij Patrij servate Domum, servate Nepotes.*

FRANCISCUS & GEORGIVS, duo fulmina belli, & ingentis magnanimitatis exemplaria: Ille olim Capitaneus Olstztiensis; respuente titulos virtute, quod pares habere nequijt; coram Europæ Gentibus Nomen Polonum portavit, gloriâ, quam arma pariunt, auxit; Hic Succamerarius Regni, Olstztiensis, Casimiriensis Capitaneus, grande Magni Parentis Nomen meritis adimplevit, ut in illa ejus vastitate, nihil vacui reperires. Princeps animus heroicis ausibus, & generosâ humanitate, cum corda cæterorum ad se traxerit, mentes militum, quibus præest, aut, ut omnibus præsit, desiderium movet, confundit, dubitantium, plus nè amari, quàm timeri mereatur: quanquam ipse dubium resolvit, metum in hostes, amorem in Heroum pectora transfundendo, sine authoritatis dispendio, quam officio retinet, periculorum aggressione auget, ubiq; primus.

Tam

Tam ingentia Domûs Tuxæ decora, ILLV-
STRISSIMÆ PRÆFECTE esse novi & dixi, ex
toto videre non potui. Tantorum Luminarium
concurfus aciem ingeniorum hebetat, mentium pu-
pillas percellit, satis sibi gloriæ ratus, lucere cæteris
& prodesse, etsi cerni cum sole nequeat. Quidquid
tamen à longè ex Vmbris Academicis reverenter
adverti; rudi stylo expressi, cujus artificium materia
exornat. Quidquid retuli, tantillum est, & jam
tot seculorum sese implicuit gloria, tot Serenitatum
innexuère tituli, tot Profapiarum immiscuère splen-
dores; & adhuc accedunt primæ magnitudinis in
Orbe Sarmatico Sidera, nexu Celsissimi Sanguinis
mota: CHOMENTOWSCII, PRZEREBSCII,
SZEMBECII, PIENIASKII, POTOCH; Duces
WISNIOWIECH, RADZIVILLI, SANGV-
SCONES, & in OSTROG; LIGEZII, LIPSCII,
ZEBRZYDOVII, POLVBIENSCII, CHOT-
KIEVICII; & si ab alto perpenderis, huc ibit tota
Lechicorum Astrorum Cochors. Singula hæc co-
gitationes ingeniorum excedunt, in Te claudun-
tur, & sese depingunt, ut in Pantheo Numina. O
stupor! quanta animi Tui amplitudo! quô cum
Maximorum Majorum comprehenderis Imagines,
adhuc locum reliquisti vastum, & Tui capacem. Di-
sposuisti in Te, pulchro ordine tam exquisita Exem-
plaria, ut ijs intentus, ex omnibus magnificam su-
meres ideam, juxta quam Te, proprijs meritis, &
ingentibus dotibus pingeres, explicares. Pinxisti
optimè, & adhuc lineas ducis; explicuisti latè, &
adhuc spatium poscis, ut perfectissimum opus, & mo-
le suâ immensum, æternitati talium avidæ compre-
henden-

hendendum exponas. Æmulari naturæ, Tibi propitiæ, virtus in Te videtur, parum se dedisse rata, si communia dona tantum, nisi faciat prodigia. Illa Te subtili ingenio, profundo judicio, agili gravitate expeditissimum, generosâ indole magnificentissimum fecit; hæc optimum. Nondum tenellus doctes Tuas loqui poteras, & jam fronte explicuisti, facile percipientibus, qualis esses futurus. Innoxia, molli tactu lambere flamma comas parvi luli, & circum tempora pasci visa, ejus futuræ præluxit magnitudini, & pavidos suorum ad meliora accendit animos: aquilæ, nascentis Alexandri ædibus insidentes, orbis Dominum adorârunt: Alcidæ manu in cunis elisi angues, monstrorum domitorum indicârunt; Te efformata in Tuo vultu indoles in omnium animos intulit, ut ibi magnus esses, antequam ætas pateretur. Quippe sunt quidam, naturæ characteres, quibus secreta futurorum revelat, ut nosci possint, priusquam per seriem annorum evolvantur. Catonis gravitas in cunabulis patuit Druso, Cassij pro libertate zelus, Pompejo, Marij prudentia Scipioni, Pompeij magnitudo Syllæ; Tua omnibus: alijs naturam incusantibus, quod Te tardè commodo publico dederit; cæteris excusantibus, cum moram expectantium desiderio gravem, & longa fastidia, augusto munere per Te compensavit. Explevisti cunctorum vota, & cum evolve-re Te fascijs non poteras, ora cæterorum resolvisti, jam merita Tua futura numerantium, jam honores Te expectantes longo syllabo enuntiantium, communissimè tamen asserentium, secula laborâsse, ut ejusmodi nascereris. O si per ætatem licuisset! vidisses

vidisses ad Tuas cunas concursum, cum super pur-
pura aureis limbis gravi, stragulâ vel Te ipso super-
bâ, leviter oneratus, certatim venientium oculos pa-
sceres, animos satiares; advertisses longum famu-
lantis Aulæ ordinem: hic, nè Soli, curiosius Te in-
tuenti pateres, fluitantia molli serico, reducebat si-
paria, hic pulvinos, cygnorum exuvijs tumentes
submovebat, hic ventilante flabello æstum tempe-
rabat, hic, nè stridor cardinum soporem Tuum tur-
baret, vigilabat, hic nutus Tuæ commoditati stu-
dentium observabat: diversa officia erant, unus
omnium alacris animus. Crevit Tecum indoles,
semper tamen ætate major; in prætexta bullas &
crepundia contemnendo, matura ostendit, virtutem
non expectare corpus, ut se extendat; quæ in de-
cenni Papirio patrat miracula. Hæc Tibi sine do-
te, sine coronamentis, satis seipsâ coronata, divitijs
animosa suis dux erat, ut sponte pulcherrima rerum
velles, & illuc sine stimulis ferreris, quò non nisi prin-
cipes animi solent. Parnassum Academicum Car-
patho admoveas, Musis Iagelonicis ultro sequenti-
bus, Hypocrene relictâ; cum Domi Pegasus habe-
res, qui doctas Vndas excuteret; & in Matre Miner-
vam. Exemplis aliunde petitis non egebas, ut eru-
direris, ad accensas Majorum Ceras vidisti, & in Te
traduxisti, quæ sunt optima, hæc facilitate, felicitati
& gloriæ Professoris consulendo. Mens Tua verè
aurea, & in laminas recti duci facilis, timorata, ge-
nerosa, omnium capax, vitia si exceperis, effecit, ut
prudencia ad Te juvenem veniret, quæ juvenes
fugit; ut humaniorum Musarum receptaculum esses,
quæ rarò à Parnasso dimoveri patiuntur. Nihil

erat difficile, quod non perceperis ingenio, nihil abstrusum, quod non penetraveris iudicio, omnia suaviter in Te complexus, adeo, ut arcana Apollinis cæteris sacra, & non tangenda viderentur, Tibi vulgata. O quot gaudia! quot dulces lachrymas, quæ in Tui amorem accendebant, Tuis Chironibus eliciisti, felicior Achilles; cum eorum cogitationes prævenires, spes de Te conceptas maturares, vota, citius, quam sperare poterant, adimpleres. Catenas animos ligato eloquio, resolvebas in plausus soluto, ex utroq; nemini herbam porrigendo, ut ipse palmam haberes. Difficilius Tibi erat annos Tuos quanquam paucos numerare, quam Annales percurrere: (parce conscio candori, secreta Tua revelanti) legisti, audivisti, altâ mente reposuisti, orbi historiam de Te daturus. Bibisti ad satietatem ex doctis Fontibus, nunquam tamen ad tumorem, quem nec Altus Sanguis inducere potest. Numerasti per Falces Avos, ut imitareris, non ut jactares, semper à modestiæ arbitrio dependens; quæ se pingit in Tuo vultu, & tantum sanguinis in ore relinquit, quantum in animo pudoris. Meminisse juvat illam Tuam magna spirantem indolem, nunquam ludicris, nunquam Te minoribus occupatam, semper aut cum paribus honestissimè conversatam, aut cum Augustis prudentissimè locutam. Per rumpebas agili ætate adstantium turbas, & inter Procerum Ordines Te insinuans, Majestatis throno adrepebas, olim pro eo, & ab eo locuturus; unde ille Regis in Te amor, & Tui, toties mensæ suæ admoti, ex magnis dotibus æstimatio. Gallia, Germania, antiquum Latium, recens Italia de Te Polono

lono certabunt, quas perfecto earum idiomate nunquam bilinguis provocasti, antequam videras. Prius illuc famam præmiseras, quam Te ipsum ostendisti, notus celebritate nominis omnibus, antequam vultu. Lustrasti Principum exterorum Aulas, quas domesticas putasti, appensas inibi Majorum Tuorum imagines observando. Nulla Tibi non patuit, cum & corda referares, os humerosq; Proavis, Avis, jam ubiq; notis simillimus. Vix ad Liliorum Regnum venisti Hyperides, jam Gallicanus Hercules dicebaris, cum animos omnium Tibi attraxisti. Principes, & Proceres intelligo; vulgus enim stupore victum reliquisti. **LVDOVICVS MAGNVS**, Regum Apex, & gloria, eodem animo Te amplexus est, quò olim Avum Tuum, Magnum Legatum exceperat; Polonum æstimatione, Indigenam (hoc enim ibi **WIELOPOLSCIS** privilegiò datum) amore prosequendo. Latus Tibi tanti Monarchæ patuit; quid mirum? cum & cor apertum esset, ex quo spiritum illum vastum, quò ille orbem complectitur, hausisti, ut Patriam redux animares. Quid ille Principum Sanguinis in Te amor! eo loco Te dignantium, unde cæteris surgebat invidia; quam & hæc victa ultro cedebat, nè contra torrentem dotum Tuarum niti argueretur: quis enim livescere potest? quòd stellæ luceant, & noverit omnia Phœbus. Quisq; illustris, quisq; optimus Te videre, Te amicum habere cupiebat, & cum habuit, exsatiari nequibat, cum desideria accenderes, plura in Te mirantium, quam capi poterant; ut sic eis satietate parare famem, & curas augere, nè Te amitterent, videreris. Multi petunt exotica climata, ut,
M quomodo

quomodo sub alieno sole caleant, non quid callē-
ant, experiantur, ardorem illicitis accensum, quō
Patriæ amorem extinguunt, reduces allaturi; aut
ludicris animum occupent, ineptum ad seria reddi-
turi. Ille turrium, ædium superbas moles metitur,
ut, quō levitas ferri possit, ostendat; hic maris clau-
stra, aut fluvios pontibus & catenis frænatos nu-
merat, ipse sicut aqua in licentiam effusus; alius stu-
pente vultu, hiantē ore, oculis sibi diffidentibus, sub-
siliētes ad artificij regulam latices, aut imagines
penicillo, aut statuas scalpello perito animatas intue-
tur, totus extra se, simulacris, quæ miratur, propi-
or, quàm sibi, ut mendacio famam eorum coram
imperitis augeat, coram gnaris suam minuat, utro-
biq; infelix. Alius novā vanitatis arte vestium for-
mas effingit, turrita crinium propugnacula erigit,
pulvere Cyprio onerat, strenuus hoc nomine heros;
& cum animo habenas laxaverit, pedibus, nè nu-
merum gressuum interturbent, legem indicit, moxq;
si totus Adonis in artem suam non peccat, speculi
judicium petit, identidem sibi subridens, humeros
cervice superbos attollit, os oculosq; ad mollitiem
flectit, malè fluentes habitûs fimbrias in ordinem
revocat, errata corrigit, nè causam perdat sub iudice
vitro. Alius in Patriam redux cuncta sibi dicere
ratus, sacros, profanosq; ritus avitos superciliō, &
voce fractâ excipit, aut infra se ponit elatus animō;
cui plus inhæret visus alicubi Phidiæ Sonipes, quàm
Aristidis virtus. Tales errorem multō cum eme-
rint, seipsos mirantur, sua non agnoscunt, ubiq; pe-
regrini, etiam in Patria. Dixi ego, Tu MAGNE
PRÆFECTE damnas, & irasci videris famam ex-
teriorum,

terorum, & suam corrumpentibus. Vidisti alienum solem jam Tibi notum, observasti mores jam Tibi probatos, lenocinantis artis crepundia intuitu delibasti, nè nimis severus censereris contemnendo. Nihil Te in stuporem rapuit, quia nihil ignotum occurrit; cum omnia domi explorata habueris, antequam conspexisti; nihil tamen omifisti, ut audita, lecta, in mappis, in suis plantis visa, oculis si responderent, perpenderes; sic nullibi peregrinus, cum Patriam amore Tecum circumferres, ut ornares. Ex tanta artium, experientiarum farragine, collegisti optima, more apis industriæ, quæ ex quocunque flore mel exsugit, cum interim scarabeus etiam ex rosis bibit venenum. Ita Tui admirationem exterorum animis cum reliqueris, totam tamen adhuc, & gaudium Natali solo intulisti; illorum ægre manibus elapsus, hic in Regis, Procerum, Tuorumq; amplexus incidisti, utrobiq; pene cum excessu, quem vel tristi abitu, vel læto reditu suscitabas. Tu materia discursuum, Tu lætitiæ, Tu laudum certantibus in amorem Tui animis, ita fuisti, ut esse non desinas. Hic miram in Te stupet ad res gerendas activitatem, hic mentis profunditatem; ille morum concinnam symmetriam, ille arguta acroamata; alius comitatem, ad elegantiam seculi regulatam, heroicum spiritum alius; omnes decorum compendium. Frons Tua læta & gravis, oculorum vigor non insolens, vultus ad majestatem generosè renidens, animus in vegeto corpore nihil humile, nihil tamen superbum spirans, Te à vulgo discernit, & vel sine apparatu, sine Aulæ famulantis ordine, quis sis? etiam non noscentibus monstrat. Videre Te,

jucundissimum, audire, suavissimum: non oculos
lædis, non aures verberas: cultus corporis non affe-
ctatus, ipsâ negligentia comptior allicit, oris pru-
dens suavitas mulcet: non rotunda quadratis mi-
sces, scita, visa, habita, possessa in Tui laudem non
torques: simulare, fraudes necere, fidem fallere;
artes non nostri climatis non nôsti, ferijs & hone-
stis intentus. Otium nactus remittis animum, non
solvis, vel doctis curis impendis, tempus Tuum esse
dicens, quod cum mortuis Magistris (ita libros vo-
cas) consumis: verè Tuum, cùm reliquum publico
commodo cedat. Crevit Tecum per longinqua
climata circumlatus Patriæ amor, exotico sole, quo
sæpe extinguitur, ferventior; nunc jam exuberat,
& totum se bono communi impendit, prodigia da-
turus. Hic Te movit, ut Scipionem Marechalca-
lem in binis Congressibus Palatinatûs Cracovien-
sis, mole curarum gravem attollereres, & illum ani-
morum æstum, qui plerumq; extra se fertur, pru-
dentissimè temperares. Æstus hic rarò non turbi-
dus, hac temporum tempestate in Eurippum defi-
nit, capere quàm capi facilior, diverso spiritu prin-
cipali agitur, ut libertatis titulò in licentiam ex-
undet, & in naufragium trahat lpe, aut metu sopitos.
Sana suadētes Marcelli, hîc loquaces cēsentur, & no-
mina vana, Catones: ab eventu rerum sumitur con-
siliiorum authoritas, à fortuna sereniore boni publi-
ci amor. Nôsti Tu aucupes, nôsti dulce canentes
fistulas, nôsti & media (mirum est, quàm pruden-
ter!) quibus contraria concilies, ut afferas medelam;
artem arte retundas, ut dolus sibi in dolorem de-
finat, Patriæ in gaudia, Tibi in pretium. Nihil
erat

erat arduum, quod non superâsti, nihil difficile,
quod non resolvisti, nihil contrarium, quod non
conciliâsti: omnia cum plausu, omnia WIELO-
POLSCIORVM more, magnificè. Defluebat
per sua loca ab utroq; latere Tuo, longa Procerum
series, necebat Tibi coronam circumpatens ingen-
ti numerô Equitum Ordo; omnes in Te defixi ab
ore Tuo pendebant, cujus suavitate, quâ ad delicias
polles, arrectas aures mulcebas, rationum pondere,
ad publicum commodum corda inclinabas. De-
mulsisti, inclinâsti, tandem votis devinctus assensi-
sti, ut hoc, activitate Tuâ felix animorum regimen
ad plures Congressus protraheres; quod adhuc te-
nes, nè videaris communi utilitati deesse. Quanta
virtutis Tuæ palæstra! quanta gloria! si sic in viridi,
quid de Te sperandum in arido? si paucis annis vir-
tute peractis, Annales imples, quanta onerabis vo-
lumina ætate provectior? Tandem, ô Heros! cir-
cumfusus longo Procerum, Equitum agmine, desti-
natum Iurisdictioni Tuæ locum ingrederis, angu-
sto satis tramite, quem vix relinquunt ingentia po-
puli examina. Vacuæ ædes nullo custode tenen-
tur: non sexus, non ætas, non valetudo quenquam
retardat: procurrunt omnes obviam, mox, Te ap-
propinquante, vias opplent, recta onerant, prospe-
ctus domorum occupant, deniq; deferunt; cùm Te
oculis eripis remotior, sequuntur, & vix manibus
temperant, quin Te humeris ferant, jam animis in-
fidentem, parem gaudio clamorem attollentes, Teq;
vivere cupientes, cujus videndi causâ, vitam sibi
exoptant. Reptant senes, præcurrunt juvenes, at-
tollunt parvulos matres, Teq; noscendum indigi-
tant,

N

tant, in quo suam felicitatem, opem, tutelam salu-
tant, & Numina votis suis propitia colunt, Tibi
serta & flores daturi, si auderent. Audi voces, vota
collige numero & affectu grandia, Tibi longa tem-
pora, Purpuras, Fasces optantium, & jam nomina,
titulos, insignia, quibus, nullius non capax, emine-
bis, numerantium. Equo phaleris, auro, & gem-
mis superbo, sed Te Sessore magis, sublimis, dotibus
Tuis sublimior progredieris; omnes ipsum Honorem
equitare putant; quanquam & hic in Tuo ingressu
eò magnificentius triumphet, quò celsius Avito Tuo
Sonipede vehitur. Templum suum, aras, pulvina-
ria deseruit, supplicantibus iratus, qui soli fortunæ
confisi, sua limina opplent, vota ingeminant, mu-
nera expectant, antequam in Virtutis ædibus consti-
terint; memor pudoris, quò erubescerat, cum tali-
bus favisset; Te amplectitur, Tibi applaudit, sibi
gratulatur, quòd Te capacem munerum suorum
invenerit, & talem ex quo ornetur. Virtute Tuâ,
& Sanguine Celsissimo superbit, gaudetq; videri in
publico, quod propriâ luce illustras, & Majorum
Tuorum Imaginibus in Te repræsentatis adornas.
O Te felicem! at Tuis Successoribus gravem. Onerâsti
futuros Præfectos, onerâsti Iurisdictioni Tuæ
subjectos: nam & hi similem Tibi habere cupient,
& illi quòd plausum parem non habebunt, indigna-
buntur. Auxisti loco, quem capis, decus, auxisti &
onus; qui jam magis alios illiciet, ut Tibi succedant,
& deterrebit, nè impares: unde colligimus, facilius
fore, ut aliquis Tuus Successor esse possit, quàm ve-
lit. Tantâ Tuâ felicitate nè solus (quanquam Tu
privata, publicis intentus, non advertis) gauderes,
Confor.

Consortem adhibuisti, quæ ejus, & vitæ simul socia
in cordis Tui coronam cedit, quâ eminentior, &
beatior fias. Nimirum, inter amicos si dividuntur
dolores, decrescunt; si gaudia, augentur. Etiam
Coronis curarum innectuntur spinæ, Purpuris ad-
hærent solitudinis tineæ; quæ pungunt, rodunt,
exeduntq; intima, nisi eas amica manus excutiat.
Dedistis Vobis invicem dextras, dedistis & corda,
quæ sacro nexu juncta, innocentem amorem spi-
rant, & Vos simul animant, ut sit vita utriq; eadem.
Hanc Heroinam, Dianam esse assererem, nisi Te
Apollinem amaret; Pandoram ramen credo, quan-
quam LVDOVICAM novi; vel utramq; sub hoc
Nomine latere, ut sanctius appareant. In hanc
Nympham Numinum dona confluxere, ut Tuo
amore dignam facerent, haberesve parem, cum qua
beatius viveres. Excellentissimorum Parentum,
PAULI ALEXANDRI SAPIEHÆ, Archima-
reschalci, Magni Ducatus Lithuaniae, & MARIAE
CATHARINÆ, Marchionissæ de Bethun, lectis-
sima Filia, Celsissimo Genere magna, virtute, ma-
xima. Quid est SAPIEHARVM Domus? si non
totus ab antiquo Senatus; in qua nullum reperi-
es, nisi Senatorem, aut ex Senatore natum. Purpurata
hîc omnia, splendidissima Heroum Ceris, decorata
triumphis, referta trophæis, & recenti cum Ducibus
Holstiniensibus affinitate, serenissima; quæ cum
Orbi pateant eminentissimè, à me profundo silen-
tio coluntur reverentissimè. Quid est Marchio-
num de Bethun Sanguis? si non Claritudo excel-
lentissima; qui Regum Affinis, in Gallia Purpura-
tus, gemmis & rosis dici meretur, ut, quidquid ore

profertur, sit corona. Ejusmodi Celsitudine, & suis decoribus, quæ sub præstantissima forma renident, insignis LVDOVICA refulget; digna Appel-
lis arte, nisi & hæc infra ejus excellentiam esset; quam ille deformavit, cum non Deas tantum, etiam Helenam pinxit, hoc formoso opere deturpatus; quanquam illa pingi & videri non vult, nisi sub modestiæ umbris. O Par beatum! ô felix animorum & decorum Vnio! Vincula hæc mutui amoris Vestri nunquam fata tristitia rumpant; Supremum Numen beneficijs suis in Vos collatis faveat, muneribus perpetuitatem addat, ut cernatis Filiorum, quos expectat Patria, & Nepotum senectutem talem, qualem Vobis, & sibi Pronepotes Vestri optabunt; quibus Honor, jam à tot seculis domesticus applaudet, qui Te, omnibus titulis gravis, Celsissimo Sanguine, Tuâ virtute, & nostris votis sublimem ad suprema Culmina ducens præcurrit, ac plaudentibus cunctis, Eques in Tuo Ingressu triumphat.

&
ni-
bel-
et;
am
us;
no-
um
Ve-
m.
nu-
um,
ra-
ota-
cus
tis
beg
PA
rel
C
um
um
tot
ni
pic
um
Hol
Of
tio
um
len
tus

